

Základní škola a Mateřská škola Liběšice,
okres Litoměřice, příspěvková organizace

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

"ROK NA ZEMI"

Motto: „Dětství je třeba chápat jako součást života, ne jako přípravu na budoucnost“

Vizi této mateřské školy je:

„Vytvářet takové příležitosti pro děti, aby byl podporován jejich zájem o poznání nového, objevování neznámého, o podílení se na společném životě a činnostech ve škole i v rodině, a tím přispívat k jeho osobní spokojenosti a pohodě.“

**je zpracováván podle RVP PV, jež vymezuje hlavní požadavky,
podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí
předškolního věku, respektuje konkrétní podmínky školy, včetně
forem a přístupu práce**

vzdělávacího programu s prvky Začít spolu

ŠVP je vydán a zpracován dle školského zákona č. 561/2004 Sb. v pozdějším znění dalších předpisů RVP PV MŠMT - Úprava Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání byla provedena na základě ustanovení zákona č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Upravený RVP PV nabývá účinnosti dnem 1. 9. 2017.

OBSAH

<u>1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MŠ</u>	4
<u>2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY.</u>	5
<u>3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ</u>	6
<u>4. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU S PRVKY "ZAČÍT SPOLU"</u>	13
<u>4.1 CENTRA AKTIVIT</u>	14
<u>4.2 JAK PROBÍHÁ DEN V NAŠÍ MŠ</u>	17
<u>5. ZÁPIS DĚTÍ DO MATEŘSKÉ ŠKOLY</u>	19
<u>5.1 ADAPTACE</u>	20
<u>6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH</u>	21
<u>6.1 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO TŘÍDU KUŘÁTKA A MYŠKY</u>	24
<u>6.2 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO TŘÍDU KOŤÁTKA</u>	76
<u>7. REALIZACE VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI</u>	119
<u>8. SYSTÉM EVALUACE</u>	121

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

NÁZEV ŠVP

Vzdělávací program: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
Motivační název ŠVP: „Rok na Zemi“
Platnost dokumentu od 1. 9. 2017
verze
č.j.:

ÚDAJE O ŠKOLE

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Liběšice,
okres Litoměřice, příspěvková organizace
Adresa školy: Liběšice 170, Liběšice 41146
Ředitel školy: Mgr. Jan Táborský
Vedoucí učitelka MŠ: Jana Žiškova
web ZŠ <http://www.zs.libesice.cz>
web MŠ <http://www.zs.libesice.cz>

Kontakty:	telefon	e-mail
základní škola	416 798 131,724 939 799	zs@libesice.cz
mateřská škola	416 798 179,721 265 730	ms@libesice.cz
školní jídelna	416 798 149	

IČO: 750 19 639

ZŘIZOVATEL ŠKOLY

Název zřizovatele: Obec Liběšice, okres Litoměřice
Adresa zřizovatele: Liběšice 6, 41146 Liběšice
telefon: 416 798 112
e-mail: obec@libesice.cz
web: <http://www.libesice.cz>

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola je přízemní a byla vybudována v levém křídle dvoupodlažní budovy základní školy, která se nachází v okrajové části obce Liběšice, při výjezdu směrem na Trnoblany. Byla postavena v blízkosti malého panelového sídliště a rodinných domků. Součástí mateřské školy je malá zahrada, kterou děti využívají ke svým hrám a pobytu na čerstvém vzduchu v každém ročním období. V nedaleké blízkosti MŠ se rovněž rozprostírají louky, pole a les, které se stávají častým cílem našich vycházek, kde čerpáme podněty pro environmentální výchovu.

K slavnostnímu otevření základní školy a uvedení do provozu došlo 3. září 1973. Přestěhování mateřské školy do budovy ZŠ však proběhlo až mnohem později, v roce 1995 během července a srpna, s tehdejší maximální kapacitou 43 dětí.

Základní škola a Mateřská škola Liběšice, nový právní subjekt, vznikl 1. 9. 2003

a od 1. 9. 2005 byla kapacita mateřské školy navýšena na současných **55 dětí**.

Protože byla MŠ přestěhována do původního prostoru základní školy s minimálními stavebními úpravami, muselo se dispozičně využít již vybudovaných tříd a kabinetů. MŠ má samostatný vchod, který pomyslně dělí prostory MŠ na 2 části – pravou a levou. Na chodbě je několik hracích koutků, kde si děti mohou hrát při ranních nebo odpoledních aktivitách. V pravé části chodby se nacházejí 2 třídy: „Sovičky“ a „Rybičky“. Třídy spolu blízce sousedí, což umožňuje vzájemný kontakt dětí v průběhu celého dne. Následuje sborovna (zázemí pro všechny zaměstnance MŠ) i s malým pracovním koutem pro vedoucí učitelku MŠ a logopedickým koutkem. Sborovna sousedí s poslední třídou „Broučci“ pro nejmladší děti, která je propojena se sociálním zařízením. To má i druhý přístup z hlavní chodby MŠ. Protože po zvýšení kapacity dětí již počty toalet a umyvadel nesplňovaly hygienické normy, došlo k nutnosti vybudovat druhé relokované sociální zařízení v prostorách ZŠ. Sociální zařízení MŠ bylo v havarijním stavu. V roce 2017/18 došlo k rekonstrukci celého sociálního zázemí v prostorách MŠ. Druhá, levá část hlavní chodby je pak tvořena společnou šatnou všech dětí. Je zakončena propojovacími dveřmi, které mateřskou školu vnitřně spojují se základní školou. Oba vstupy do MŠ se přes den uzamykají, jsou však opatřeny zvonky.

Součástí MŠ je také zahrada s bylinkovou zahrádkou a pískovištěm zakryté plachtou. Areál MŠ a ZŠ je oplocen. Venkovní náčiní, pomůcky a hračky se uzamykají do zahradního skladu. V blízkosti ZŠ byl OÚ Liběšice také vybudován bohatě vybavený multifunkční sportovní areál, který mohou děti ze ZŠ a MŠ přednostně využívat v dopoledních hodinách.

Provoz mateřské školy je celodenní od 6.00 do 16.00 hodin.

Velmi významnou úlohu ve vzdělávání dětí má environmentální výchova. Školka je otevřená nejen účasti rodičů na školních akcích a výletech, ale i během běžného dne. Ceníme si snahy rodičů zapojit se do dění ve školce a společnými silami se neustále snažíme zlepšovat klima školy.

3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Věcné (materiální) podmínky a hygienické

MŠ nemá dostatečně velké prostory, třídy jsou malé, kobercem dělené na hernu a třídu, nemají stabilní ložnici ani vlastní sociální zařízení na polední odpočinek se děti dělí do 2 tříd, denně se zde rozkládají a skládají lehátka, proto byla v roce 2011 zakoupená nová plastová lehátka, lůžkoviny se ukládají po vyvětrání do skříní, samostatně v plastových boxech, třídy jsou heterogenní (děleny věkově: 3-4, 4-5, 5-7 let), velikost stolků a židliček odpovídá antropometrickým požadavkům daného věku dítěte, třídy jsou vybaveny nábytkem, který je přizpůsoben dětem tak, aby měly možnost samostatné volby výběru a úklidu hraček a ostatních pomůcek. Spolu s učitelkami jsme dětem vytvořily koutky, ve kterých děti spolupracují a plní úkoly (tzv. centra aktivit), které postupně dotváříme.

Třída Rybiček je vybavena novějším typem dětského nábytku (2008-2011), starším klavírem, didaktický a výtvarný materiál je uložený ve velkých vestavěných skříních.

Třída Soviček je vybavena světlou stěnou s barevnými boxy na stavebnice určené pro hry dětí na koberci, velkou skříní na lehátka a lůžkoviny dětí, v prostoru třídy jsou čtyři policové skřínky na výtvarný materiál, stavebnice a hračky dětí, ve třídě je starý klavír, didaktické učební pomůcky a pro dvouleté děti nevhodné hračky jsou uzamčené ve dvířkových skřínkách.

Třída broučci byla dovybavena v roce 2017 novějším nábytkem, který vyhovuje potřebám dětí, nábytek je pevně ukotven, aby zaručoval bezpečnost dětí. Hračky a pomůcky z různých materiálů se doplňují a obměňují v průběhu školního roku s ohledem na věkovou skupinu dětí dané třídy.

MŠ nemá vlastní tělocvičnu, proto k těmto účelům často využívá tělocvičny ZŠ.

O estetický vzhled školy pečují všechny učitelky průběžně během roku.

Chodba mateřské školy je využívána k výstavě výtvarných prací, pracovních listů a výrobků dětí. Na chodbě je také umístěn koutek "Obchod", kde si děti mohou hrát do 8.00 a při odpoledních činnostech.

V prostorách chodby jsou umístěny informační tabule a aktuality pro rodiče.

Sborovna MŠ slouží jako zázemí pro pedagogické pracovníce společně s uklízečkou, je vybavena výpočetní technikou, odbornou a metodickou literaturou, didaktickými pomůckami, ale také ledničkou, varnou konvicí, mikrovlnou troubou a umyvadlem s přívodem studené vody. Je zde umístěn logopedický koutek.

Ve školním roce 2017/18 byla nově zrekonstruována umývárna.

Z důvodu omezených prostor MŠ, pere a suší prádlo uklízečka v suterénu ZŠ.

Budova ZŠ a MŠ prošla v roce 2011/12 velkou stavební rekonstrukcí, byla zateplena, dostala novou fasádu a okna byla vyměněna za plastová.

Záměry k vylepšení:

obměna nábytku ve třídách Broučci, Rybičky a Sovičky (nižší nábytek)

skřínky na lůžkoviny

zakoupení linolea do chodby

zakoupení nových lůžkovin a prostěradel

relaxační koutek pro dvouleté děti

dovybavit třídy pomůckami a nábytkem k programu „Začít spolu“, Školka hrou

výměna starého linolea ve třídě Rybičky a Sovičky (malování)

zakoupení nových hraček a didaktických pomůcek tak, aby odpovídaly počtu dětí a jejich věku, aby byly průběžně obměňovány a doplňovány

zakoupení interaktivní tabule

Životospráva

Poskytujeme dětem plnohodnotnou a vyváženou stravu, avšak děti do jídla nenutíme. Snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly a naučily se tak zdravému způsobu stravování. Mezi jednotlivými podávanými pokrmy dodržujeme doporučené intervaly. Učíme děti vážit si jídla a neplýtvat jím. Dodržujeme pitný režim. Děti mají k dispozici dózu, ze které si samy mohou nalít nápoj (z pravidla ovocnou šťávu). K dispozici mají i vodu. U mladších dětí několikrát denně připomínáme nutnost pít a nápoj jim pomáháme nalít. Při svačinkách a obědech si z pravidla děti mohou vybrat mezi více druhy nápojů (voda, čaj, mléko). Pedagogové jdou vždy příkladem. Zajišťujeme dětem pravidelný denní řád, který je natolik flexibilní, že umožňuje přizpůsobit organizaci momentální situaci a zájmu dětí. Při vhodném počasí lze aktivity v centrech provádět na školní zahradě. Doporučujeme příchod do 8.00 hod, aby dítě nepřicházelo o nabízené aktivity, avšak po předchozí domluvě mají děti možnost přijít v jiný čas. Umožňujeme dětem při vhodných povětrnostních podmínkách pobývat v dopoledních hodinách dostatečně dlouho venku, v letních měsících pobývat na zahradě. Nenutíme děti při odpoledním odpočinku spát, nabízíme jim klidné činnosti ve třídě, předškolákům nabízíme klidovou činnost u stolečků.

Psychosociální podmínky

Vytváříme dětem takové prostředí, aby se cítily spokojeně, bezpečně a jistě. Každé dítě má stejná práva, možnosti, povinnosti a nikdo není zvýhodňován či znevýhodňován. Je respektována osobní svoboda a volnost dětí, i když je podřízena stanovenému řádu chování a norem. Při všech činnostech počítáme s aktivní spoluúčastí dítěte, snažíme se o nenásilnou komunikaci, která je dětem příjemná, navozuje vzájemný pocit důvěry a spolupráce. Podporujeme důvěru dítěte v sebe sama, převažuje pozitivní hodnocení. Rozvíjíme v dětech citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu ve vztahu k ostatním. Všichni zaměstnanci respektují individuální potřeby dětí, vhodně na ně reagují a v rámci možností se je snaží uspokojovat. Děti jsou zatěžovány přiměřeně věku a mají možnost si odpočinout kdykoliv během dne. Především některé dvouleté děti potřebují odpočinek i v dopoledních hodinách, klidný koutek je pro ně vždy připraven. Nově přichozím dětem nabízíme individuální režim v rámci adaptačního období ve spolupráci s rodinou.

Organizace chodu

Naše mateřská škola má celkem 3 třídy, v mateřské škole „Sluníčko“ Liběšice jsou děti rozděleny podle věku z důvodů prostorových podmínek a vybavení tříd. Celková kapacita je 55 dětí podle hygieny a podle prostoru.

Režim dne je z organizačních důvodů stanoven pro jednotlivé třídy a je pružně přizpůsoben aktuálním potřebám dětí. Je dostatečně dbáno na soukromí dětí, pokud mají potřebu uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se dění v mateřské škole, je jim to umožněno. Spojování tříd se děje pouze z nutnosti zajištění provozu. Vzhledem k organizaci a aktivitám vedenými pedagogickými pracovníky a znalostí provozních pracovníků, není spojování pro děti traumatem.

Děti do jednotlivých tříd docházejí do 8.00.hod. Pokud rodič přivádí dítě později, je důležité toto oznámit pedagogickým pracovnícům, z důvodu podávání ranní svačiny. Povinností zákonných zástupců a ostatních zplnomocněných osob je dovést dítě do třídy osobně, předat je pedagogickému pracovníkovi školy. U dětí do tří let je vhodný ranní filtr. To znamená, že rodič sdělí veškeré informace o dítěti pedagogickému pracovníkovi (viz.příloha ŠVP) Spontánní činnosti se prolínají ve vyváženém poměru s činnostmi didakticky zaměřenými a se zřetelem na osobnostně orientovaný model předškolního vzdělávání. Významnou roli v procesu učení sehrává spontánní sociální učení, založené na principu přirozené nápodoby. Didakticky zacílené činnosti jsou využívány k naplňování cílů RVP PV, ŠVP, TVP. Pohybové aktivity: Zdravotně zaměřené cvičení (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační). Pohybové hry. Pohybové chvílky, hudebně pohybové činnosti a prvky jógy. Didakticky cílené pohybové činnosti. Dostatečné zařazování pohybu při spontánních hrách, pobytu venku.

Pobyt venku: denně dle počasí (teplot, inverze) v rozmezí od 9:30hod-11:20hod. V příznivých klimatických podmínkách se výuka a činnosti přesouvají co nejvíce ven. Pro pobyt venku se využívají prostory:

Školní zahrada

Vycházky do okolí

Údržba zahrady: dle potřeby sekání trávy, údržba bylinné zahrádky, zakrývání pískovišť, rosení pískovišť (viz.Provozní řád zahrad).

Způsob využití pobytu venku: spontánní i didakticky zacílené činnosti se zaměřením na získávání povědomí o okolním světě, přírodě, pro pohybové aktivity. (viz. příloha ŠVP Environmentální výchova a polytechnické vzdělávání). Odpočinek, spánek: Vychází z individuálních potřeb dítěte. Odpolední klid trvá zhruba od 11:45hod – 14:15hod. Děti po obědě odpočívají při čtení pohádek, příběhů. Po-té děti s nižší potřebou spánku postupně vstávají a jsou jim nabídnuty klidové činnosti tak, ať neruší děti, které spí. Mohou jimi být zájmové činnosti, klidné hry, edukační činnosti). Lehátka denně připravuje a uklízí provozní pracovnice školy tak, že nejprve ustele lůžkoviny, pyžamo složí dětem navrch, aby došlo k jeho provětrání a po-té lehátka a lůžkoviny uklidí na místo k tomu určené. Děti se aktivně na chystání i úklidu lůžkovin podílejí. Stravování: na stravování docházíme do školní jídelny, která se nachází v budově ZŠ. Svačiny se podávají v době od 8:30hod – 9:00hod. Odpoledne od 14:15hod – 14:45hod. Dětem je připraveno dostatek nápojů a potravin, dle svých schopností si děti samy prostírají a samy se obsluhují – vybírají si nápoj (druh-slazený, neslazený a množství), po svačině odnáší nádobí na místo k tomu určené. Obědy se vydávají od 11:20hod. – 11:45hod. Polévku a hlavní jídlo pro třídy Broučci a Rybičky připravuje uklízečka MŠ, popř. učitelka. Dítě má právo si žádat množství. Předškolní děti, třída „Sovičky“, oběd (polévku, hlavní jídlo)dostávají na tácu. Děti jsou k jídlu motivovány, nikoliv nuceny. Při obědě děti využívají dle svých schopností příbory. Po obědě si děti uklidí nádobí na místo k tomuto určené. Všichni zaměstnanci vedou děti k samostatnosti, malým dětem pomáhá učitelka dle potřeby. Při onemocnění dítěte je možno odnést oběd 1den nemoci dítěte v jídlonosiči a to podle stanovených pravidel.

Pitný režim: Děti mají připraveny celý den ve třídách tekutiny v konvicích a své hrnečky, které po použití položí na tácek k tomuto určený. Konvice jsou průběžně doplňovány. Děti mají k dispozici sladký a nesladký nápoj. Starší děti se obsluhují samy, mladším dětem nalévá dospělý.

Otužování: Pravidelné větrání tříd. Uklízečka sleduje vytápění tříd a reguluje topení.

Dostatečný pobyt venku

Kontrola vhodného oblečení dětí v MŠ i mimo MŠ.

Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich potřeby do denního programu učitelky zařazují řízené zdravotně. Preventivní pohybové aktivity, dechová cvičení.

Učitelky se věnují dětem a jejich vzdělávání.

Děti nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí.

Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat.

Aktivity dětí jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, pracovaly svým tempem.

Učitelky se snaží vytvářet podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti, děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých i velkých skupinách.

Učitelky dbají na osobní soukromí dětí, pokud to děti potřebují mají možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností.

Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě, spojování tříd je maximálně omezeno.

Záměry k vylepšení

navýšení počtu speciálního pedagoga

vybavení třídy Broučci a Rybičky relaxačním nebo válečím koutkem

Organizace školního dne:

6.00 – 7.10	Scházení dětí na jedné třídě, ranní hry dle volby a přání dětí
7.10 – 7.45	Didaktické cílené činnosti, individuální péče o děti, spontánní hry a pohybové činnosti v centrech aktivit
7.45 – 8.00	Komunitní kruh
8.00 – 8.15	Ranní cvičení
8.15 – 8.45	Osobní hygiena, svačina
8.45 – 9.30	Řízené činnosti v centrech aktivit, příprava na pobyt venku
9.30 – 11.20	Pobyt venku (v případě nepříznivého počasí náhradní program)
11.20 – 11.45	Osobní hygiena, oběd
11.45 – 14.15	Osobní hygiena a příprava k odpočinku, čtení pohádek, spánek či klidové činnosti
14.15 – 16.00	Osobní hygiena, svačina, odpolední zájmové hry, didakticky cílené činnosti, v případě příznivého počasí pobyt venku, rozcházení dětí domů

Řízení mateřské školy

Řízení MŠ po stránce personální, mzdové, materiálně – technické a ekonomické zajišťuje ředitel školy (právního subjektu sdružujícího MŠ, ZŠ, školní družinu a školní jídelnu).

Pedagogické a organizační vedení zajišťuje vedoucí učitelka pro MŠ. Organizační řád a směrnice školy vymezují jasná pravidla a kompetence zaměstnanců školy. Velký důraz je kladen na týmovou práci, vzájemnou spolupráci, respektování profesní odlišnosti a vytváření prostředí důvěry, otevřenosti a přátelství. Ředitel i vedoucí učitelka MŠ vytvářejí prostor na

spoluúčast při řízení pro všechny zaměstnance, názor a myšlenka každého zaměstnance je přijímána, všichni mají spolurozhodující hlas, všichni se podílí na dění v mateřské škole. 1x za půl roku je porada všech zaměstnanců s ředitelem školy, pedagogické porady 6x ročně za účelem podpory týmové práce a řešení problémů za účasti všech pracovníků školy. Dle potřeb zařazujeme krátké operativní porady.

Na spolupráci s rodiči se opět podílí všechny zaměstnankyně větší či menší měrou, dle záměru plánovaných akcí. Proces vedení je zaměřen na změny a pohyb v organizaci, vizi a hodnoty, strategické záležitosti, orientaci na výsledky, cíle a lidi. Jde o dosažení společné vize, či se k ní přiblížit. Jsou iniciovány nové struktury, postupy a cíle. Proces řízení se váže ke zvládání každodenních nároků a operativě školního chodu. Řízení se především týká plánování, koordinace a organizování, kontroly a také evaluace.

Povinnosti i pravomoc pracovníků školy jsou jasně vymezené a respektované.

Vedoucí učitelka se snaží vytvářet na pracovišti pohodové prostředí s dobrou náladou. Zapojuje pedagogické pracovnice do řízení mateřské školy, přenáší na ně pravomoc, zajímá se o jejich názor.

Vyzývá pedagogické pracovnice ke spoluúčasti na tvorbě školního programu, popřípadě řešení některých otázek.

Pedagogický sbor pracuje jako tým, vzájemně si pomáhá, neprodleně a flexibilně řeší vzniklé překážky v práci (zastupování, ...). Plánování a tvorba třídního programu je tvořivá a funkční, akceptuje zpětné vazby (evaluace, hodnocení). Vedoucí učitelka kontroluje a vyhodnocuje práci zaměstnankyň, má zpracovaný určitý systém. Snaží se kontrolami více motivovat ke kvalitnější práci a ne zaměstnance stresovat.

MŠ pravidelně spolupracuje se zřizovatelem i s ostatními organizacemi a institucemi zvláště v místě mateřské školy.

Zaměstnanci zachovávají mlčenlivost v interních záležitostech školy. Snaží se o zvýšení prestiže a popularity školy nejen svou profesionalitou a odborností, ale zejména lidskostí, empatií a vstřícným přístupem v otázkách předškolního vzdělávání dětí. Zaměstnanci se snaží o vytvoření pozitivního klimatu školy.

Je podporován zájem pedagogů o další odborný růst, který je jim dle finančních možností školy a plánu DVVP umožňován.

Kontrolní činnost probíhá na úrovni reflexe, hodnocení, evaluace, hospitace.

Vedoucí učitelku zastupuje zástupkyně vedoucí učitelky.

Výčet činností, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů

Výčet činností, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů v každé třídě. Souběžné působení dvou učitelek je optimální ve třídě Rybičky a Sovičky. Zde se učitelky překrývají při zaměstnání (učitelka, která překrývá službu, se zaměřuje individuálně dětem, které mají obtíže v různých oblastech vzdělávání), pobytu venku a při obědě. Je tak lépe zajištěna bezpečnost dětí. Ve třídě Broučci vypomáhá uklízečka, zde jsme se přiblížily k uspokojivé situaci.

Záměry k vylepšení:

zajištění zvýšení informovanosti rodičů a veřejnosti o dění v MŠ formou funkčních internetových stránek

Personální a pedagogické zajištění

V MŠ pracuje od 1.12.2017 5 učitelek na celý úvazek, 1 uklízečka. Pedagogické pracovníce MŠ jsou plně kvalifikované. Jejich pracovní doba a služby u dětí jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem optimální péče. Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny. Pedagogické pracovníce mají zájem o svůj odborný růst, soustavně se dále vzdělávají. Jsou si vědomy toho, že výchova a vzdělávání předškolních dětí v mateřské škole vyžaduje odborný, vysoce citlivý a maximálně odpovědný pedagogický přístup. Všechny pracovníce školy neustále usilují o vytváření partnerských vztahů mezi školou a rodinou. Chovají se a jednají profesionálním způsobem - v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí. Ve vztazích mezi dospělými i mezi dětmi se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost. Dospělí jsou vzorem a chovají se důvěryhodně. Poskytují dětem dostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, vytváří vlídné, vstřícné, laskavé a přátelské prostředí, kde děti nalézají dostatek lásky a porozumění.

Záměry k vylepšení:

zajistit kvalifikaci druhého pedagoga v oboru asistenta logopedie, speciálního pedagoga

Spolupráce s dalšími institucemi

- s mateřskými školami v okolí
- se školským poradenským zařízením
- se základní školou

Naším hlavním cílem je vytvoření plynulého, přirozeného a nestresujícího přechodu do základní školy. Společně s rodiči i základní školou se snažíme připravit děti na vstup do základní školy a na práci v ní. Zajímáme se o pedagogickou práci základní školy a způsob výuky.

- děti poznávají prostředí základní školy prostřednictvím návštěv, tělocvičny a dalších místností školy
- spolupracujeme s učitelkami ZŠ
- vyměňujeme si zkušenosti v programu Začít spolu
- účastníme se programů pořádaných školou pro děti školy i MŠ
- organizujeme některé společné akce

- spolupráce s Obecní úřadem

Snažíme se posilovat kulturní a společenské tradice obce. Řešíme aktuální problémy a požadavky MŠ ve spolupráci se zřizovatelem.

Spoluúčast rodičů

Spolupráce s rodinou je jedním z hlavních principů programu Začít spolu a v plné míře naplňuje záměry Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Do budoucna bychom chtěly program Začít spolu začlenit do výchovného procesu. Je to program otevřený, vychází z předpokladů, že při výchově dítěte má rodina primární a nezastupitelnou roli. Rodiče se stávají asistenty a pracují s dětmi v centrech aktivit. Proto je důležité nabídnout rodinám dětí možnost spoluúčasti při výchově v mateřské škole a také je při ní povzbuzovat - přičemž podstatná část kontaktů mezi školkou a rodinou bude neformálního charakteru. Neformální kontakty jsou velmi cenné a v mnoha ohledech vyhovují rodině i učiteli.

Naší snahou je, aby vztah s rodiči byl založen na partnerských vztazích, kde mezi rodiči, učitelkami i správními zaměstnanci panuje oboustranná důvěra, otevřenost, vstřícnost, respekt a ochota spolupracovat. Odpovědnost, práva a povinnosti jsou zakotveny ve vnitřním řádu školy. Máme na zřeteli, že informovanost rodičů, jejich ovlivňování a vzájemné poznávání jsou důležitým předpokladem vzájemné komunikace a spolupráce a že vztahy mateřské školy s rodiči dětí ovlivňují výsledek pedagogické práce.

Ve spolupráci s rodiči uskutečňujeme různé aktivity, které napomáhají k dobrému chodu školy:

- neformální rozhovory při denních příležitostných setkáních
- slavnosti - vánoční svátky, velikonoce, uspávání a probouzení broučků, den dětí, karneval, rozloučení s předškoláky
- tvořivá odpoledne s besídkou
- výstavku dětských prací
- výlety, plavání
- pomoc při zvelebování interiéru
- informativní schůzky

O všech aktivitách i dění v naší mateřské škole informujeme rodiče a veřejnost prostřednictvím webových stránek školky, nástěnek ve vestibulu a třídních nástěnek

Záměry k vylepšení:

rozšířit spolupráci s rodiči při společných setkáních zaměřenou na přípravu předškolních dětí na vstup do ZŠ

rozšířit spolupráci s rodiči pořádáním besed s odborníky na výchovu a zdraví dětí předškolního věku (dětský lékař, dětský psycholog, dětský logoped...)

4. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU s prvky „ZAČÍT SPOLU“

Ve školním roce 2017/2018 dochází k inovaci školního vzdělávacího programu a od září 2017 začínáme pracovat se školním vzdělávacím programem s prvky školního vzdělávacího programu „Začít spolu“ a „Školka hrou“.

Alternativní vzdělávací program s prvky „Začít spolu“ je program zdůrazňující individuální přístup k dítěti, partnerství rodiny, školy a širší společnosti v oblasti výchovy a vzdělávání. Klade důraz na podnětné prostředí, netradiční členění třídy do center aktivit, kooperativní a prožitkové učení. Děti jsou vedeny k samostatnosti, soustředěné práci, vyhledávání informací a jejich třídění, ale i ke spolupráci a vzájemnému naslouchání. Učí se vyjádřit své myšlenky a názory, vyslechnout rady, doporučení ostatních a zhodnotit práci. Program s prvky Začít spolu buduje základy pro postoje, znalosti a dovednosti životně důležité pro člověka, který se bude vyrovnávat s nároky a problémy současnosti 21. století. Přípravuje děti na to, aby se v budoucnu aktivně zajímaly o učení, uměly se efektivně a aktivně učit, učení je bavilo a nebylo pro ně spojeno s nadměrným stresem. V programu MŠ zařazujeme ověřené postupy pro učitelky mateřských škol shrnuté v publikaci „Dobrý začátek“. Nové strategické postupy a metody podpory sociálních a emočních dovedností dětí, které vychází z vědeckých poznatků prof. Judy Hutchingsové z Centra pro empiricky ověřenou rannou intervenci (CEBEI) na Bangorské univerzitě ve Walesu. Jeho výsledkem je utužení vazby: šťastné dítě – šťastný rodič – šťastná učitelka.

Hlavní záměry vzdělávacího programu s prvky Začít spolu tedy jsou:

- důraz na individuální přístup ke každému dítěti
- vedení dětí k samostatnému rozhodování – k volbě a odpovědnosti
- rozvíjení schopností, znalostí a dovedností dětí prostřednictvím plánované činnosti v centrech aktivit a pozorování
- spoluúčast rodičů na vzdělávání

V podmínkách naší školky program s prvky Začít spolu:

POMÁHÁ DĚTEM VYTVOŘET VLASTNÍ POROZUMĚNÍ

- fyzikálnímu světu - prostřednictvím činností jako měření, vážení, práce s dřevem, míchání barev
- sociálním a kulturním informacím – prostřednictvím her, vaření, četby příběhů, dramatických her
- logice a matematice – měření, srovnávání, počítání, logické řazení do sledu, třídění, klasifikace
- vztahu mezi psaným a mluveným slovem – prostřednictvím častého kontaktu s knihami,

písmeny, předčítáním, vlastním „psaním“ a „čtením“, častým kreslením obrázků, poslechem pohádek, příběhů, vyjadřováním vlastních myšlenek a prožitků

PODPORUJE U DĚTÍ fyzický vývoj, sociálně-emocionální vývoj, rozvoj inteligence, rozvíjí jazyk i matematicko-logické představy dětí.

POSKYTUJE DĚTEM dostatek času na prozkoumání prostředí, příležitost učit se mnoha způsoby, vybírat si, kterých činností se chtějí účastnit, ocenění a pozitivní hodnocení osobní aktivity dítěte.

UPLATŇUJE soudobé poznatky pedagogiky a psychologie, pedagogiku orientovanou na dítě.

činí tak prostřednictvím:

CENTER AKTIVIT -, která se chystáme do budoucna vytvořit ve všech třídách, uspořádání nábytku a pomůcek by mělo být takové, aby napomáhalo individuálnímu rozvoji. Centra aktivit by měly být funkčně a esteticky vybavena, vhodně rozmístěna a ohraničena tak, aby zde děti měly soukromí pro práci. Jsou jasně označena obrazem a nápisem. Takové prostředí děti motivuje a podněcuje k tomu, aby si hrály a pracovaly podle vlastních představ a výběru. Děti se učí tím, že si hrají a pracují s různými předměty a materiály, které jsou k dispozici v každém z center. Učí se také navzájem od sebe, nápodobou a pozorováním. Na prostorovém uspořádání třídy do center aktivit se podílejí jak pedagogové, tak rodiče spolu s dětmi. Postupně koutky tvoříme ve všech třídách.

CÍLENÉHO PLÁNOVÁNÍ - zabezpečuje prolínání námětů, metod, poznatků a jejich návaznosti.

SPOLUPRÁCE S RODINOU - společně vychováváme spokojené a zdravé děti, rodiče se zapojují do CA jako asistenti.

4.1 CENTRA AKTIVIT

Tím, že si dítě může vybrat z nabízených činností, podporujeme:

- samostatnou volbu a zodpovědnost za vlastní volbu
- aktivní účast v ranním kruhu
- tvořivost a myšlení
- zájmy dětí

Dětem budou k dispozici tato centra aktivit, všechna centra postupně doplňujeme, dovybavujeme:

ATELIÉR – zde mají děti dostatek volnosti a příležitostí, aby mohly experimentovat a vyzkoušet si nápady, rozvinout v sobě vlohy, které v dospělosti uplatní ve svých profesích. Centrum Ateliér je dostatečně velké, pomůcky jsou dětem dostupné, na policích je veškerý výtvarný materiál.

Děti zde modelují, malují, kreslí, vytváří koláže, prostorové výrobky z papíru, textilu a jiných materiálů, vystřihují, batikují, kašírují a objevují spoustu nových technik.

DOMÁCNOST – pracovní koutek s kuchyňskou linkou, kde si děti mohou hrát na domácnost, a to nejen „jako“, ale doopravdy. Nádobí je funkční, „opravdové“. Zde děti připravují zeleninové a ovocné saláty, pomazánky, pečou cukroví...

DÍLNA – pracovní-technicky zaměřené centrum, kde mají děti možnost pracovat s různými materiály a nástroji, které obvykle vidí v dílnách svých rodičů. Základním vybavením tohoto centra je ponk. Děti zde zatloukají hřebíky, řežou kousky z prkýnek, zhotovují různé předměty, využívají plastové láhve a různé recyklovatelné materiály, opravují poškozené hračky, vytvářejí doplňky k hrám v jiných centrech.

KNIHY A PÍSMENA – slouží k podchycení zájmu o literaturu, čtení a psaní. Toto centrum je místo, kde děti vnímají mluvenou a psanou podobu písma. Manipulací s knihou i písmeny se pomalu seznamují a postupně rozpoznávají na základě tvaru jednotlivá písmena. Děti mají velký výběr knih, encyklopedií, časopisů, které jsou jim volně přístupné.

DRAMATIKA – zde probíhají především námětové hry a dramatizace pohádek. Děti si hrají, napodobují dospělé a učí se různým sociálním rolím. Jsou zde k dispozici různé převleky, oděvy, doplňky – kabelky, klobouky, závoje, šátky. Důležitými pomůckami jsou plošné loutky, maňásci, kulisy...

POKUSY A OBJEVY/ PŘÍRODA– toto centrum slouží k různým pozorováním, pokusům, k pěstování rostlin a k objevování. Koutek je vybaven různými přírodninami - kamínky, mušle, kousky kůry, mech apod. a také pomůcky potřebné k pokusnictví lupy, mikroskop, zkumavky, písek, různé nádobky. Děti mohou pozorovat lupou nebo mikroskopem hmyz, rostliny, strukturu přírodnin, pozorovat vypařování vody, dělat otisky a odlitky ze sádry, míchat barvy, pozorovat, jak klíčí luštěniny...

KOSTKY – toto centrum je dostatečně velké a je umístěné v části třídy, kde není velký provoz, aby si děti mohly stavby ponechat do odpoledne nebo do příštího dne. Postupně je mohou dál dotvářet a vylepšovat. Pomůcky máme v otevřených policích. Z kostek si děti mohou stavět cokoli chtějí, nelze stavět ani „chybně“, ani správně. Protože neexistuje jediný správný vzor. Děti mají volnost ve výběru, prostor pro vlastní vkus, sebevyjádření a rozvoj představivosti, fantazie a tvořivosti. Procvičují si zde hrubou a jemnou motoriku, zvyšují sebedůvěru, rozvíjejí sociální a jazykové dovednosti, získávají cit pro geometrické obrazce.

MANIPULAČNÍ A STOLNÍ HRY – centrum je zaměřené především na rozvoj jemné motoriky, fantazie, trpělivosti, vůle pro dokončení díla, poznávání barev, geometrických tvarů, čísl, zvířat, rostlin, druhů práce. Toto centrum je situované do klidnější části třídy, kde je stůl, židle, otevřené police. Děti zde mají k dispozici různá pexesa, domina, puzzle, skládačky, korálky, mozaiky, magnetické tabulky, společenské hry, stavebnice Lego, Seva, Cheva....

PÍSEK – toto centrum máme umístěné zatím ve třídě, neboť vyžaduje prostor v blízkosti hygienického zařízení a s podlahovou krytinou, která se dá snadno udržovat. Plastová krabice, v níž je umístěn písek je vybaveno lopatkami, formičkami, odměrkami. Děti mohou si mohou psát do písku, stavět z písku, přesívat suchý písek, dělat bábovičky.

NOTIČKA – hudba je univerzálním prostředkem komunikace, zábavy, poučení i uklidnění dětí. Je jedním z nejbohatších zdrojů pro učení dětí předškolního věku a nedílnou součástí každodenního programu. Centrum je situováno ke klavíru. Děti zde mají k dispozici rytmicko-melodické nástroje, triangel, chrastítka, zvonkohru i nástroje, které si vyrobily samy.

POHYB – pohyb je nejdůležitější činností dítěte a proto má pro toto centrum každá třída vymezenou část v místnosti. V tomto centru děti rozvíjí pohybové schopnosti a zdokonalují pohybové dovednosti při motivovaných řízených i volných hrách. Herny jsou vybaveny tradičními pomůckami ke cvičení jako jsou míčky, stuhy, švihadla, ale i netradičními – padák, drátěnky, tématické obrázky k motivaci... Ke cvičení je využívána hudba z cd i doprovod na klavír. Herny se dají dobře vyvětrat, aby měly děti při cvičení dostatek čerstvého vzduchu. Využíváme k pohybu také tradiční školní tělocvičnu.

4.2 JAK PROBÍHÁ DEN V NAŠÍ MŠ

S PRVKY ZAČÍT SPOLU

Příchod dětí

„Nechejme děti, ať si spolu hrají, to umí nejlépe...“

Při vstupu do třídy se vzájemně přivítá dítě s paní učitelkou pozdravem. Dítě si samo vybere podle svého přání ranní hru, určí si zda si chce hrát samo nebo s kamarády. Pokud neví učitelka mu nabídne různé hry a pomůže mu vybrat. V jedné třídě se schází všechny děti a to především proto, aby se utvářely vztahy mezi různě starými dětmi. Mladší děti se od starších mnohého naučí např. nápodobou. Starší děti se naučí chovat citlivě a ohleduplně k mladšímu, brát na něj ohled a pomáhat mu. Podle situace (počet dětí, rozdělané výtvarné projekty apod.) se poté děti rozejdou do svých tříd, avšak není to bezpodmínečně nutné. Pokud si hrají kamarádi z různých tříd, nikdo jim nebude hru upírat. Přece jen jsme taková velká rodina. Během rána má učitelka dostatek prostoru k individuální péči o děti, nabízí jim cílené didaktické činnosti ve skupinkách. Hlídá, aby se žádné dítě necítilo „odstrčené“, ale naopak, aby se cítilo plnohodnotnou součástí skupiny. V případě potřeby může dítě odpočívat v klidném koutku. Ukončení her oznamuje smluvený signál, na kterém se dohodnou děti spolu s učitelkou např. píseň, zvuk zvonečku, trianglu, bubínek aj. Nyní se děti skutečně rozejdou do svých tříd a uklízí hračky na své místo, aby se jim ve třídě líbilo.

Komunitní kruh

„Komunikace je hra, jak být sám sebou a mě zajímá, kdo jsi...“

Po úklidu si děti sesednou do kruhu, který je situován do prostoru třídy. Cílem ranního kruhu je vzájemné přivítání a hlavně „povídání si“. Vedeme děti k tomu, aby si při sdílení zážitků, pocitů, názorů, dojmů, přání apod. naslouchaly. Děti se seznámí s tématem dne, s tím co budou dělat, ze kterých činností si mohou vybírat. Tvar kruhu symbolizuje partnerství všech jeho členů. Děti i učitelka jsou jeho součástí, nikdo není nadřazený ani podřízený. Kruh je symbolem rovnosti. Vzájemné sdílení posiluje pocit sounáležitosti mezi dětmi, rozvíjí empatii, poznávají samy sebe, získávají sociální zkušenosti. Společný kruh je také místem pro nácvik básní a písniček, poslech pohádek a příběhů, jazykových chviliek. Slouží také k různým psychomotorickým hrám. V kruhu určujeme jaký je den, měsíc, jaké je počasí. Symbolické obrázky děti umísťují na určené místo.

Při tomto ranním setkání dáváme dětem příležitost ke společné oslavě svátků a narozenin. Této situace využíváme také k upevňování pravidel společenského chování a neverbální komunikace (podání ruky, oční kontakt, radost z obdarování apod.). Po celou dobu pobytu dětí v MŠ je vedeme k dodržování společných pravidel, na kterých jsme se na začátku školního roku domluvili a jsou vyvěšena ve třídách.

Tělovýchovná chvílka

„Učíme se lásce k pohybu a k cvičení“

Po ranním kruhu zpravidla cvičíme. Skladbu cvičení volí učitelka, ale není výjimkou, že se na ní podílejí i děti. Zařazujeme lokomoční činnosti (chůze, běh, lezení, skoky), zdravotní cviky zaměřené na jednotlivé části těla, cvičení s hudbou, říkadly, náčiním, na nářadí, pohybové hry i relaxační cviky. Pohyb je propojen s vývojem celé osobnosti dítěte a podmiňuje normální růst a vývoj. Cílem tělesné výchovy v mateřské škole je uspokojování potřeb dítěte v oblasti motorické, emocionální a sociální a snaha rozvinout potenciál každého dítěte v těchto složkách osobnosti, aby směřoval k pocitu tělesné, duševní a sociální pohody.

Dopolední svačinka

Kolem půl deváté hodiny mají děti v jídelně základní školy připravenou svačinu. Mají možnost si vybrat jídlo podle velikosti, nápoj dle výběru.

Činnosti na dané téma v centrech aktivit (CA)

„Pomoz mi, abych to dokázal sám“

Děti si volí mezi připravenými činnostmi na základě týdenního plánu. Svoji volbu potvrdí dítě kartičkou se svojí fotkou k danému centru aktivit. Všechna centra jsou označena obrázkem s nápisem. Možnost volby je také závazkem pro děti, že po dokončení činnosti uloží pomůcky, s kterými pracovaly, na své místo. Nabízené činnosti poskytují prostor k tvořivému hledání, objevování, kdy mají děti možnost zažít úspěch. Je dbáno na soukromí dětí. Pokud to dítě potřebuje, má možnost si odpočinout, neúčastnit se společných činností. Děti mají možnost pracovat v různě velkých skupinách i individuálně. Je respektováno vlastní tempo dítěte.

Autoevaluace

Po ukončení činnosti se děti opět sejdou v kruhu, kde mohou zhodnotit, jak se jim pracovalo v CA, které činnosti je nejvíce zaujaly, s kým se jim dobře spolupracovalo, kdo jim v práci pomohl nebo poradil. Hodnotící kruh je důležitým prvkem sebereflexe, sebehodnocení, rozvoje slovní zásoby, souvislého vyjadřování a sociálních vztahů. Sebehodnocení je základní formou hodnocení v programu s prvky Začít spolu. Každé dítě vedeme k tomu, aby si samo hodnotilo své úspěchy i neúspěchy, navrhovalo cesty ke zlepšení. Každé sebehodnocení obohacujeme pozitivní zpětnou vazbou.

Pobyt venku

Doba pro pobyt venku je plánovaná stejně jako jiné činnosti. Vybavení zahrady školy slouží k tělovýchovným aktivitám, tvořivým, námětovým hrám, k poznávání přírody. Vycházky bývají spojené s tématem dne, umožňují poznávat okolí školy, obce, kde děti žijí, míst, kam chodí nakupovat, sportovat. Pobyt v přírodě využíváme k počátkům ekologické výchovy.

Oběd

Oběd je nejen příležitostí k uspokojení biologické potřeby, ale znamená sociální a kulturní zkušenost. Děti jsou vedeny k samostatnosti s přihlédnutím k jejich možnostem (např. starší děti

se obsluhují zcela samy, mladším dětem se jídlo roznáší apod.). Každé dítě má možnost jíst svým tempem a do jídla je nenutíme.

Odpolední odpočinek

Děti, které tráví v mateřské škole celý den, potřebují čas na odpočinek, odreagování od denních činností. Ukládají se k odpočinku, mohou mít svou oblíbenou plyšovou hračku, poslouchají pohádky, relaxační hudbu, někdy si děti chtějí chvíli popovídat, pak některé usínají. Tolerujeme i sníženou potřebu spánku. Těmto dětem jsou nabízeny klidné činnosti - kreslení, prohlížení knih, sestavování puzzlí apod. s dodržováním pravidla - hraj si, abys nerušil kamarády. Na WC mohou kdykoliv - dítě si samo určuje.

Odpolední svačinka

Děti si berou svačinu podle své potřeby, kdo chce, tak se jen napije.

Odpolední činnosti

Odpoledne si děti vybírají činnosti a hry podle své záliby. Učitelka má prostor, aby se věnovala dítěti individuálně. Podle pozorování ví, že dítě potřebuje např. zlepšit motoriku - pak s ním vystřihuje, pomáhá mu při hře s mozaikami apod. Může také s dětmi procvičovat malování, opakovat básně, písničky, říkadla, tanečky apod. Při pěkném počasí tráví děti odpoledne na školní zahradě, kde jezdí na koloběžkách, mohou využívat klouzačku nebo si stavět na pískovišti atd.

5. ZÁPIS DĚTÍ DO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Zápis dětí do MŠ vyhláší škola 1x ročně v týdnu. Pokud je volné místo přijímají se děti i v průběhu školního roku. Po provedeném zápisu je ředitelem školy ve správním řízení vydáno rozhodnutí o zařazení do MŠ. Přijímání dětí se řídí směrnicí /kritérii/, se kterou jsou rodiče seznámeni.

- K předškolnímu vzdělávání se přednostně přijímají děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky nebo děti s odkladem školní docházky.

Při zápisu si rodiče se svými dětmi prohlédnou všechny prostory mateřské školy. Děti poznají prostředí do kterého půjdou, hračky se kterými si budou hrát a také učitelky, které s nimi budou pracovat. Naší snahou je posílení pocitu jistoty, bezpečí a bezproblémového nástupu do mateřské školy.

5.1 ADAPTACE

Při nástupu do mateřské školy klademe velký důraz na adaptaci dětí. Všechny děti se mohou navzájem ve třídách navštěvovat, pobývat se svými kamarády, není striktně dodržováno rozdělení do jednotlivých tříd. Výjimku tvoří děti dvouleté, jejichž adaptační proces je mnohem citlivější, rodiče musí počítat s možností, že jejich dítě nebude na mateřskou školu a odloučení od rodičů psychicky připravené. Je potřeba mít i „plán B“ (babičky, příbuzní) a počítat s tím, že děti budou chodit po obědě, protože pro ně bude odpočinek ve školce stresující. Rodiče by měli naslouchat potřebám svého dítěte a to především v zájmu zdravého psychického vývoje.

Rodičům doporučujeme využít adaptační dobu, kdy mohou se svými dětmi pobývat ve třídách. Adaptační doba a způsob adaptace je u každého dítěte zcela individuální, podle potřeb dítěte a vždy po dohodě rodičů s učitelkami. Z pravidla se však jedná o proces během kterého se plynule prodlužuje pobyt dítěte v mateřské škole. Z počátku si děti hrají ve školce s maminkou či v její blízkosti. Postupně se maminka vzdaluje od dítěte a dítě si zvyká na paní učitelku a navazuje kontakty s jinými dětmi. Postupným prodlužováním času, kdy dítě svou maminku nevidí a nehledá pak dojde k úspěšné adaptaci, dítě se bude cítit jistě a bezpečně, bude znát paní učitelku, kamarády i režim dne a zvládne pobyt ve školce s úsměvem. Až po úspěšné adaptaci na dopolední režim je vhodné uvažovat o odpoledním, jehož součástí je i odpočinek po obědě.

DESATERO RAD JAK USNADNÍTE DĚTEM ADAPTACI

- 1.** Mluvte s dítětem o tom, jaké je to v mateřské škole, co se tam dělá, přijďte se s ním podívat na prostředí, seznámte se s paní učitelkou.
- 2.** Zvykejte dítě na chvíle odloučení, začněte v domácím prostředí. Dítě potřebuje pocit, že se na vás může spolehnout, že i když jej opouštíte, vrátíte se.
- 3.** Dejte dítěti najevo, že rozumíte jeho případným obavám z nástupu do mateřské školy. Ujistěte ho, že to zvládne, zvýšíte tak jeho sebedůvěru. Aby dítě chodilo do MŠ rádo, musí si k ní vybudovat kladný vztah. Nikdy mu mateřskou školou nevyhrožujte, vyhněte se výhrůžkám typu "Když budeš zlobit, nechám tě ve školce i odpoledne....".
- 4.** Vaše dítě se bude cítit dobře tehdy, když bude mít pocit jistoty. Ved'te dítě k samostatnosti, pomůžte mu zbavit se nejistoty. Procvičujte samostatnost zvláště v hygieně, oblékání, jídle. Ujistěte ho o tom, že paní učitelka mu ráda pomůže.
- 5.** Promluvte si s paní učitelkou o možnostech postupné adaptace - s dítětem ze začátku můžete jít do třídy, hrát si s dětmi na zahradě, připojit se na procházce apod.
- 6.** Pokud bude dítě plakat, buďte přívětiví, ale rozhodní. Rozloučení by se nemělo příliš protahovat. Paní učitelka vaše dítě brzy uklidní a pomůže mu překonat stesk.
- 7.** Dejte dítěti s sebou něco důvěrného, co mu navodí kontakt s domovem - např. plyšovou hračku, látkový kapesníček.

8. Plňte své sliby - když řeknete, že přijдете po obědě, měli byste po obědě přijít. Dítě je potom nešťastné, ztrácí důvěru a pocit bezpečí a prostředí mateřské školy bude vnímat negativně.

9. Za pobyt v mateřské škole neslibujte dítěti odměny. Nepřijme nové prostředí přirozeným způsobem. Pokud den ve školce proběhne v pohodě - pochvalte dítě a motivujte je k dalšímu pobytu.

10. Zamyslete se nad tím, jak prožíváte nastávající situaci vy. Děti dokážou velmi citlivě poznat projevy strachu a obavy rodičů, silně emočně reagují. Pokud máte strach z odloučení od dítěte a nejste skutečně přesvědčení o tom, že dítě do mateřské školy dát chcete, pak byste měli jeho nástup přehodnotit. Případně se v rodině dohodněte, že dítě do mateřské školy bude vodit ten, který s tím má menší problém.

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

„ROK NA ZEMI“

Vzdělávací program je uspořádán do čtyřech integrovaných bloků na základě 4 ročních období. Obsah bloků je obecně zpracován a dále konkretizován v třídních plánech a projektech s ohledem na charakter období, tradice, věkového specifika každé třídy, nebo řešení pedagogického problému ve třídě. Program naplňuje osobnostně orientovaný model předškolního vzdělávání. Respektuje věk dětí, jejich zvláštnosti a jedinečnost. Respektuje zásady primární prevence sociálně patologických jevů, seznamuje se zásadami zdravého životního stylu. Je zajišťována logopedická prevence, logopedie.

Tento školní vzdělávací program je založen na integrovaném vzdělávání hrou, činnostmi a prožitky dětí a umožňuje pracovat s tématickými celky srozumitelnými dětem. Realizace spočívá nejen v řízených činnostech dětí, ale také ve spontánních aktivitách. Využíváme běžné životní situace i nahodile vzniklé okolnosti a příležitosti. Zaměřujeme se především na environmentální výchovu ve výuce v rámci „ekovýchovy“ dětí.

Ze školního vzdělávacího programu vychází třídní vzdělávací plány, které zpracovávají pedagogové a to tak, aby třídní vzdělávací plán vždy korespondoval se školním vzdělávacím programem a tak, aby požadavky a pravidla platící pro celou školu byla aplikována v konkrétních podmínkách třídy a v konkrétních skupinách dětí.

Vzdělávací obsah je rozdělen na dva vzdělávací plány pro děti 3-4leté a 4-7leté. Každý plán má deset integrovaných bloků. Zpracován je i jedenáctý integrovaný plán, podle kterého se děti vzdělávají v období letních prázdnin ve spojené třídě. Sestavený vzdělávací obsah vychází nejen z očekávaných výstupů „Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání“ (dále jen RVP PV), ale také z doplňkových „Konkretizovaných očekávaných výstupů RVP PV“.

Součástí vzdělávacího obsahu je také vzdělávací nabídka činností aneb „co“ pedagog dítěti nabízí a jakým způsobem ho rozvíjí, aby bylo vycházejíc z mateřské školy vybaveno základním souborem předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot

důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění v další životní etapě, ve které započne systematické vzdělávání.

Cíle programu

- navázat a utvářet citový vztah k přírodě, umět kontakt s přírodou prožívat
- rozvíjet osobnost dítěte v kolektivu vrstevníků (vyváženost osobnostního a sociálního zřetele)
- zabezpečit podmínky pro spolupráci s druhými lidmi
- vytvářet příležitosti pro osvojení a získání kompetencí pro další vzdělávání a pro život
- připravit děti na budoucí roli školáka, aby získaly pocit jistoty a sebedůvěry ve spolupráci s rodinou a ZŠ
- posilovat rozvoj pohybových schopností a zdokonalovat pohybové dovednosti, vytvářet návyk správného držení těla
- věnovat intenzivní péči dětem s odkladem školní docházky v návaznosti na vstup do základní školy
- vycházet ze znalostí dětí, jejich aktuálního rozvojového stavu i konkrétní životní situace - každé dítě má právo být jiné, má jiné potřeby, rozvíjí a učí se svým tempem
- respektovat pedagogické zásady, povzbuzovat děti nesmělé, posilovat sebevědomí a pozitivně hodnotit každého, kdo pracuje na úrovni svého maxima, podporovat u dětí iniciativu, tvořivost a vlastní fantazii

Zvolená specifika předškolní výchovy

- důslednost a systematicčnost
- prožitkové učení
- spolupráce s rodiči

Prostředky k zajištění vzdělávacího programu

- profesionální a odpovědný přístup k práci - tvořivé a usměvavé paní učitelky, šikovný personál, prostředí otevřené ke komunikaci a spolupráci, důvěra
- zvyšování odbornosti
- nábytek ve třídách uspořádaný do center aktivit neboli pracovních koutků
- hračky a materiály podporující individuální rozvoj schopností, rozvoj smyslů
- týmová spolupráce
- účinný způsob plánování a hodnocení
- individuální přístup ke každému dítěti
- otevření školy pro spolupráci s veřejností a s rodiči
- zaměření na mravní hodnoty
- kulturní akce
- odborná literatura

Zapojení do ekologických aktivit

Snažíme se o to, aby ekologická výchova prolínala celým výchovně vzdělávacím působením, neboť rozvíjí vyjadřovací schopnosti a dovednosti ve vztahu k prostředí, hygienické návyky dětí, citové vztahy k přírodě, poznatky o přírodě a schopnost jí chránit i estetické vnímání.

Naším cílem je nejen přivádět děti k poznání přírody, ale především utvářet celou osobnost dítěte, směřovat je k odpovědnému přístupu k přírodě i k lidem.

Uplatňujeme tyto formy a metody

- terénní pozorování a pokusy
- chovatelské a pěstitelské činnosti
- smyslové hry
- spolupráci ve skupinách – kooperativní učení, prožitkové učení
- matematika podle prof. Hejného - *děti, které se učí touto metodou, jsou schopny dobře používat to, co se naučí v praxi - naučí se logicky uvažovat*
- učení hrou
- frontální učení
- projektové učení
- ekologicky motivované hry
- rozhovory, diskuse a besedy
- tématicky zaměřené výstavy
- tématicky zaměřené výlety
- tématicky zaměřené ozdravné pobyty
- systematické hodnocení činností a radost z učení – *děti se učí hodnotit svou práci a díky tomu si samy uvědomují, co už umí, a je potřeba zlepšit...*
- dramatická (dramatizace pohádek, scénky s velkými maňásky Májou a Caem, želvičkou Sany)
- rozeznávání pocitů a nálad (rozhovory se zajíčkem v salátu na zvládání vzteku, afektu)
- kurikulum „Čas medvěda Caleba“
- školka hrou

Za plnění pedagogického záměru školy odpovídají všechny pedagogické pracovnice.

6.1 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO TŘÍDU RYBIČKY A SOVIČKY

Duhový svět na podzim

Charakteristika období v MŠ

Vzájemné poznávání –vztahy mezi dětmi a dospělými, v prostředí a organizaci MŠ – přijímání zvyklostí řádu MŠ , adaptace dětí na MŠ , jména své i kamarádů, p. učitelek, orientace v prostředí MŠ, rodina a vztahy ve třídě MŠ , bydliště dětí. Vzpomínání na prázdniny a dovolenou, ústup léta - změny počasí ústup slunečního svitu, ranní chlad , seznamování s místy kde žijí zvířata (les, kurník..). Čas sklizně – zahrady,pole,přírodniny, listnaté stromy-jehličnaté stromy, změny počasí – vítr , chlad – pouštění draků, oslava svátků - vlajka, hymna. Pozorování podzimu - barvy podzimu, ptáci – havrani, podzimní práce člověka – zahrady, pole, svátek Dušiček. Rozdíl mezi městem a vesnicí.

• Příležitosti k učení a poznání

Poznávání prostředí MŠ, rozlišnosti mezi lidmi,dětmi ,poznávat svět kolem sebe, orientovat se v prostoru- posilovat komunikaci a řeč, vzájemně si pomáhat, přírodní jevy a zákonitosti- posun času, počasí, příroda apod. rozvíjet vztahy – kamarádství, s učitelkou a ostatními dospělými v MŠ, získávat nové informace o mimořádných situacích – umět vyhledat pomoc dospělých dětí apod. , přijímat nový řád života – MŠ , rozvíjet a dávat najevo emoce, nové písně, literární útvary básničky a říkadla k období podzimu – opakování toho, co děti umí po prázdninách. Poznávání lidské práce – zemědělství ,pěstitelství, sadařství –dopravní prostředky, náradí, naslouchat zpěvu,hudbě a vnímat vztahy- národ,symboly, kultura,práce s encyklopediemi , rozlišnosti mezi lidmi, poznávat svět kolem sebe, orientovat se v prostoru-přírodním , rozvíjet řeč, vzájemně si pomáhat, znalosti a rozlišování ovoce a zeleniny- zdraví, poznávat přírodní jevy a zákonitosti- posun času , rozvíjet vztahy – péči o zvířata a přírodu, pracovní činnosti na ŠZ – hrabání listů ,materiály a odpady , získávat nové informace o mimořádných situacích- vítr, déšť, rozvíjet a přijímat emoce, představy.

• Příležitosti k poznávání hodnot společnosti a života

Sounáležitost- rodina,kamarádství - třídy MŠ, úcta k tradicím-oslava st. svátku Sv. Václav ,poznávání moudrosti- krása a přírodní jevy -„babí léto ,pranostiky,zvyky,úcta k lidské práci – ochrana a pomoc zvířatům, ochrana svého zdraví, přírody, respekt k životnímu prostředí, respekt k nebezpečným situacím, orientace v neznámém prostoru MŠ, ŠZ apod. Sounáležitost- národ-vlajka , hymna , rodina, třídy MŠ, úcta k tradicím, podzimní radovánky – draci . Úcta ke stáří , k tradicím-úcta k zemřelým -svátek Dušiček , podzimní radovánky – hry s listím – radost přírodniny podzimu , pranostiky,podzimní práce na polích, zahradách.

• Příležitost k samostatnosti

Znalost – jmen kamarádů, bydliště – znalosti –volba kamarádů a činností, rozhodování o jednání k sobě sama a druhým , podílet se na činnostech- výrobky, jednání v různých problémových situacích – orientace, pomoc, Bydliště – znalosti – stát, vlajka, hymna, pokusy a experimenty-

(proudění vzduchu). Úcta k sobě samému i k názoru a jednání k druhým (seznamování se s novými kamarády), hovořit o svých zážitcích, podílet se na činnostech- nápady zpracování materiálů, výrobky- přírodniny, hra s barvami, jednání v různých problémových situacích.

ZÁŘÍ „JÁ A MOJE ŠKOLKA“

Děti se seznamují s novým prostředím a s novými kamarády. Využíváme především seznamovací a námětové hry. Společně tvoříme třídní pravidla chování ve vztahu k druhému. Věnujeme se také poznávání sebe sama a vedeme děti k uvědomění si vlastní identity či k získání sebevědomí a sebedůvěry prostřednictvím různých interaktivních her. Prozkoumáme prostory nejen mateřské, ale také základní školy, kde pozdravíme kamarády v 1. třídě nebo paní kuchařky v kuchyni. Děti se seznámí s názvy a symboly center aktivit a postupně si zvykají na běžný režim v mateřské škole. V popředí budou výpravy do přírody s pozorováním všech znaků podzimu. Podporujeme vnímání krásy přírody a barevnosti podzimu.

Doporučené tématické celky:

- Ahoj školko
- Mám kamarády
- Moje rodina, kde bydlím
- Jaký jsem

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zachovávat správné držení těla	postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly, běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, hody, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky	pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět použít kapesník	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji a materiály	tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím	konstruktivní a grafické činnosti

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči	- spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek - vyslovovat všechny hlásky správně a	společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění

	mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu	podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
--	--	---

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, vnímat si	zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku), rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus	smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost	soustředěně poslouchat pohádku, dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost	- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.) - spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí, rozvíjet a obohacovat hru podle své fantazie	hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité	rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky a umět je použít	činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazných znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazy)
chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy, orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	rozlišovat vpravo-vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět	hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat	- rozpoznat geometrické tvary – čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník - rozumět a používat pojmy malý - velký, větší - menší, nejmenší - největší, dlouhý - krátký, vysoký - nízký, stejný	- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (základní geometrické tvary) a jejich smysluplné praktické aplikaci - činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů
řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“	slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus - omyl - samostatně se rozhodnout v některých činnostech	řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory	přijímat pobyt v MŠ jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)	hry na téma rodiny, přátelství apod.
ve známých a opakujících se situacích	reagovat přiměřeně dané situaci	cvičení v projevovali citů (zvláště

a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování	(odmítat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídít)	kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	- odložit splnění svých přání na pozdější dobu - odhadnout na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)	příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti	přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci	činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebeovládání
uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je	uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je	- tvorba třídních pravidel - dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho	- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem) - spolupracovat s dospělým	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství	aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (povídat, vyprávět, poslouchat, naslouchat druhému)	- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému - aktivity podporující sblížení dětí
uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je	obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisní řešení	kooperativní činnost ve dvojicích, ve skupinách
chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)	projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám	hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi	umět ve styku s dětmi i s dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci	běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vtažů a chování
utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této	dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v MŠ a na veřejnosti	spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě

představy chovat pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat	orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin a umět jim přizpůsobit své chování	hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky	pozorně poslouchat a se zájmem sledovat uměleckou produkci (např. literární, filmovou, dramatickou, hudební, výtvarnou); říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo	aktivitu přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitosti seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí	orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)	přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
všimát si změn a dění v nejbližším okolí	zajímat se, co se v okolí děje, všimát si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat	přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí	smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit	znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné, co může ohrožovat zdravé životní prostředí	- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, objekty, požár), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím - cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat (POŽÁRNÍ POPLACH)

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům, dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo, zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine volní úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může celou situaci ovlivnit

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- v běžných situacích komunikuje bez zábran ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopný respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí, a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat

- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem, a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

ŘÍJEN „PODZIM MĚ UČÍ MALOVAT“

Děti pozorují změny v podzimní přírodě. Sbírají přírodniny na zimu pro zvířátka a také z nich tvoří výrobky na podzimní výstavku. Součástí výstavy jsou vypěstované plodiny ze zahrádky či z polí, které se na podzim sklízí. Děti se učí rozlišovat ovoce a zeleninu, povídáme si o vitamínech a jejich příznivém vlivu na lidský organismus. Během vycházek děti pozorují shlukování ptáků, seznamují se s druhy, které se v našem okolí vyskytují. Učíme se správnému hospodaření s vodou v každodenním životě. Připomeneme si význam lesa jako zásobárny vody, chování v lese, obyvatele lesa. Přiblížíme dětem skutečnost, že zajištění potřebných vlastností pitné vody znamená mnoho starostí a lidské práce. Děti se učí poznávat různé stromy, keře. Na školní zahradě pečou brambory v ohništi, na loukách pouští draky. V rámci environmentální výchovy

se děti seznamují se základy třídění odpadu. Především se však učí vzniku odpadu předcházet, zkoumají jak je možné s odpadem dále pracovat, využívají ho při tvůrčích činnostech. V prostorách školy pátrají po tom, jaké odpady se zde třídí, a kde jsou umístěné koše. Navštívíme blízký sběrný dvůr.

Doporučené tématické celky:

- Na zahrádce a na poli
- Kam odlétají ptáci?
- V lese
- Hrátky s dráčky
- TŘÍDĚNÍ ODPADŮ A JEHO VYUŽITÍ

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém	vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu, otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace,	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, hody, lezení), nelokomoční pohybové činnosti

prostředí	zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení	(změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku	upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem, činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky	samostatně se oblékat, svlékat	jednoduché pracovní sebeobslužné činnosti v oblasti oblékání
mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy	znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích zdravé výživy)	- příležitosti a činnosti směřující k vytváření zdravých životních návyků

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)	samostatný slovní projev na určité téma
naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit	zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu	přednes, recitace, dramatizace, zpěv

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)	rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůnikoření, různých pochutin)	smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	experimentovat s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)	- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty - hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci	poznat některé hudební znaky	- prohlížení a „čtení“ knížek - grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
chápat elementární časové pojmy,	rozlišovat roční období i jejich typické	činnosti zasvěcující dítě do časových

částečně se orientovat v čase	znaky (jaro, léto, podzim, zima, rok)	pojmy a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit	chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat, vybrat ovoce, zeleninu, řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky	konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení	- projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nedorozumění, zkoušet experimentovat - nechat se získat pro záměrné učení	- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí - motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je	samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)	činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)	odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné	- spontánní hra - činnosti nejrozumnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky, rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí	přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese	cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho	respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
spolupracovat s ostatními	chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat	- kooperativní činnost ve dvojicích ve skupinách - společenské hry, společenské aktivity nejrozumnějšího zaměření
respektovat potřeby jiného dítěte, dělit	všímat si, co si druhý přeje či	hry a činnosti, které vedou děti k

se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.	potřebuje (např. dělit se o hračky, pomůcky, pamlsky, počkat, vystřídat se)	ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
---	---	--

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)	zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby	spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti	reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)	různorodé společenské hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik	zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými prostředky (např. kresbou, malbou, prostorovým vytvářením s využitím různých materiálů)	tvůrčí výtvarné činnosti podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi	mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, o lidech a jejich životě, o kultuře či technice)	přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
pomáhat pečovat o okolní životní prostředí	všímat si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.	- ekologicky motivované hravé aktivity (ekohry) - smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	mít poznatky o své zemi (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události)	využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními ději srozumitelnými reáliemi o naší republice

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

KOMPETENCE ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem, a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

LISTOPAD „PADÁ LISTÍ ZLATÉ, RUDÉ“

Děti poznávají části lidského těla, rozdíly mezi oběma pohlavími či funkce některých orgánů. Seznamují se s důležitostí chránit si své zdraví a učí se o sebe pečovat. Seznámí se se základy první pomoci. Vedle toho, že poznají, co jejich zdraví prospívá si budeme povídat také o tom, co jejich zdraví škodí. Prostřednictvím interaktivních či dramatických her budeme hledat řešení, jak se chovat v krizových situacích, a kde v případě potřeby hledat pomoc. Na vycházkách sbíráme především listy k výtvarnému tvoření a věnujeme se tzv. "Land artu", kdy děti staví dle fantazie různé stavby z přírodnin. Zkoušíme mnoho výtvarných technik. Vyprávíme si o tom, jak se zvířátka připravují na zimu a co se děje především v hmyzím světě. Během tradiční podzimní akce "Uspávání broučků" se děti s broučky rozloučí a v lampionovém průvodu jim posvětit na cestu do "domečků".

Doporučené tématické celky:

- Uspávání broučků
- Příroda na podzim
- Moje tělo a zdraví
- Už vím, co mi škodí a hrozí
- VÝVOJ ČLOVĚKA, VZNIK ŽIVOTA

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu	přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů	- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti - zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony	samostatně jíst, používat příbor	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o	- pojmenovat viditelné části těla včetně některých dalších částí (např.	činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí

těle a jeho vývoji, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem	rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány - mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách	
rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých	znát základní zásady zdravého životního stylu (např. opozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek	- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků - příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozící při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc	- projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám - vědět jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)	příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví a osobního bezpečí

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
domluvit se slovy i gesty, improvizovat	mít přiměřenou bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí	- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) - vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci	napodobit některá písmena, číslice	- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen - prohlížení a „čtení“ knížek
projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon	prohlížet si knihy (atlas, encyklopedie, obrázkové knihy, lepopřel)	- prohlížení a "čtení" knížek - činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si	rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat chybějící části v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)	- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.) - hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat	- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty - hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a

	výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů aj.)	fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy, orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů	hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru a rovině
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat	orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků	- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikace - konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech	příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
zorganizovat hru	přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, jako pozorovatel, jako spoluhráč)	- cvičení organizačních dovedností - hry na téma rodiny, přátelství apod. - spontánní hra
uvědomovat si své možnosti i limity	plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)	- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení - spontánní hra
prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování	- umět se zklidnit, ovládnout, se, potlačit projev agrese - přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevoval pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)	- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené	chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené	činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastností, dovedností, schopností, city, vlastností dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození,

navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho	obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.	jazykem) a v čem jsou si podobní běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.	bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)	- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy - četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi	chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat	- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování - různorodé společné hry a skupinové aktivity umožňující spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti	reagovat na sociálních kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)	přípravy a realizace společných zábav a slavností (konkrétně Uspávání broučků)
vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální	vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností	- tvůrčí činnosti hudební, hudebně pohybové a dramatické podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu - receptivní hudební či dramatické činnosti (poslech hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování, chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům	rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)	zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují	praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
všímat si změn a dění v nejbližším okolí	zajímat se o proměny ve svém okolí, komentovat je, přizpůsobit oblečení –	přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování

	rozlišení pocitu chladu a tepla	rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně	znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť, záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí	- poučení o možných nebezpečných situacích a dějích dostupných způsobech, jak se chránit (manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek - práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný	- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií - kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuze nad problémem, vyprávění, poslech)

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí, a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

KOMPETENCE ČINNOSTÍ A OBČANSKÉ

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem, a že naopak lhostejnost, nezájem, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Duhový svět v zimě

Charakteristika období v MŠ

Čas tajemného očekávání , proměny počasí – deště střídají mráz a sníh , krátké dny a dlouhé večery, domácí pospolitosti, rozjímání a přípravy na oslavu slunovratu- tradice Adventu (Očekávání – legenda narození Ježíška) – věnec se svícemi – 4 týdenní očekávání , tradice Sv . Barbory - rychlení větévek, Sv. Mikuláš – světec a ochránce dětí - radostné mikulášské nadělování – setkávání s postavami Mikuláše, anděla a čerta, vánoční tvoření – aranžování- výzdoba MŠ – osvětlení MŠ , čas vůní ovoce a čajů, slavnostních pokrmů - vaření, pečení, přípravy drobných dárečků, koledování , dramatizace legend vánočních, četba vánočních příběhů, návštěvy koncertů, vánočních výstav a tvořivých dílen , pozorování tradičních nákupů – vánoční stromek a ryba (kapr), děj tradic města – městské vánoční trhy. Odmítání negativních a komerčních vlivů na tradice a vánoční prožívání (nákupy-finanční gramotnost). Pozorování změn zimní přírody v životě lidí i zvířat, pozorování stop ve sněhu, seznamování se zimními sporty- nebezpečím, vnímání zimy všemi smysly. Seznámení s různými druhy a formami pohádek (veršovaná pohádka, bajka..) s pohádkami z cizích krajů, poznávání různých druhů maňásků a loutek, rozvíjení představivosti a fantazie při dramatizaci a improvizaci masopustního veselí, příprava na zápis do ZŠ formou opakování znalostí barev, geometrických tvarů, pojmů před-za, první-poslední, nahoře-dole, vpravo-vlevo,procvičování a poznávání hlásek na začátku a na konci slova, tvorba rýmu a opačných významů slov, tvorba číselných i nečíselných řad, procvičování paměti a logického myšlení a prostorové orientace. Pokračování období zimy, tradic lidových zvyků (masopustu, zabíjačka,plesů a bálů) svátků – Valentýn, Hromnice, seznamování s řemesly, poznávání lidského těla, podpora zdraví člověka-zdravé jídlo,potravinové řetězce, pozorování , rozšiřování znalostí a poznávání života zvířat a ptactva v zimě – starost o ně, krmítka.

• Příležitost k učení

Poznávat tradice svého regionu i ostatních krajů, učit se tancům, pranostikám, říkadlům, pohybovým dovednostem- taneční pohyby a improvizace , poznávat lidské tělo a jeho funkce a potřeby, poznávat lidskou práci,stará i současná řemesla , materiály, zdravý životní styl a návyky, podporovat vlastní vkus , humor,fantazii, spolupracovat na všech úrovních (rytmus, domluva, učit se obdivu k lidské práci, rozšiřovat slovní zásobu, prohlubovat výtvarní schopnosti, vnímat barevnost světa, rozvíjení emocí - radovat se, a těšit se, manuální dovednosti, poznávat sebe sama v nezvyklých situacích , upevňování vztahů, podpora přátelství, Vnímat atmosféru – radost, pohoda, emoce, dobro a zlo, snahu o krásné prožitky, nové nápady a tvořivost fantazie, , bohatá komunikace, nové slova, situace vybízející k nápadům, řešení, prožitku, rozvoj pohybových dovedností, kultura mluveného a hudebního projevu, společenských pravidel, poznání tradic,nových hudebních útvarů, veřejné vystupování, praktické dovednosti, bezpečí i nebezpečných situací , prosociální chování a postoje , poznávání zvyků, jiných kultur,rozvoj estetického a život. „ vkusu „dětí, sebeovládání, zdravý život. styl ,rozvoj citů a emocí.

- **Příležitosti k poznávání hodnot**

Přínos tradic- pranostiky , zvyky , legendy (vodění medvěda a zvyků k bohatosti a moudrosti života – postní doba, spolupráce s druhými, veselost, odpovědnost k povinnostem , péče o zdraví a zdravý životní styl , pozitivní sebepojetí).

- **Příležitost k samostatnosti**

Výběr masky, podíl na přípravě programu – bál- karneval pomoc při výrobě a estetizaci prostředí, péče o vlastní tělo – oblékání, hyg. návyky, volba obdarovaného, výběr kamarádů pro činnosti, rozhodování, vymyslet dárek - zpracovat nápad , materiál, aktivní účast na přípravách oslav , Adventu, programu, veřejném vystupování, komunikace o prožitcích , vyjadřování přání, hodnocení.

PROSINEC „TĚŠÍME SE NA JEŽÍŠKA“

Na začátku měsíce nás navštíví Mikuláš, který nás nejen inspiruje k tomu, aby jsme byli hodní, ale navodí ve školce i správnou adventní atmosféru . Básničky, písničky, tanečky i dramatické hry zpříjemní tradiční vánoční besídka a posezení s rodiči. Vánoční čas přímo vybízí k posilování mezilidských vztahů, povídáme si o rodině, tvoříme dárečky a společně s rodiči vánoční ozdoby a dekorace. Při poslechu koled upečeme cukroví a perníčky. Seznámíme se s vánočními zvyky a tradicemi nejen u nás doma, ale i v jiných zemích. Některé zdejší zvyky si vyzkoušíme - rozkrojení jablka, pouštění lodiček apod. Myslíme také na zvířátka, sbíráme suché pečivo, chodíme do krmelce, vytvoříme pro ptáčky i zvířátka vánoční stromeček.

Doporučené tématické celky:

- Navštíví nás Mikuláš
- Vánoce u nás doma a jinde
- Myslíme i na zvířátka
- Těšíme se na Ježíška

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
koordinovat lokomoci a další pohyby a polohy těla, sladit pohyb s rytmem a s hudbou	pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)	- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti
ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku	- tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím - vést stopu tužky při kresbě apod.	grafické činnosti
zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky	samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky	jednoduché sebeobslužné činnosti v oblasti oblékání

mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc	znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)	příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrožících při dopravních situacích)
--	--	---

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity ve vhodně zformulovaných větách	používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky	- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) - komentování zážitků a aktivit

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si	sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech	smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit	zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho	hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou, vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost	- námětové hry a činnosti - dramatické aktivity podporující tvořivost, představivost a fantazii
zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité	počítat význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku a označení nebezpečí)	činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazných znakových systémů
orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed) - rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)	- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině - činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat	chápat, že číslíčka označují počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)	činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikace
nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným	vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co	řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností

	by se stalo, kdyby) a verbalizovat je	a variant
--	---------------------------------------	-----------

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují, odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.	umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout)	činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů a sebehodnocení
přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním	přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostatecích, být schopné se z něho poučit	cvičení v projevování citů (zvláště kladných, v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním	přirozeně projevovat radost z poznaného a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)	- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné - činnosti vedoucí k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho	rozlišovat vhodnost oslovování, tykání a vykání	- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity s dospělým - společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
spolupracovat s ostatními	spolupracovat při hrách a aktivitách nejrozličnějšího zaměření, být ostatním partnerem	- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupině - aktivity podporující sbližování dětí
respektovat potřeby jiného dítěte	všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)	- společenské hry, společné aktivity nejrozličnějšího zaměření - běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování, chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům	rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody	navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství	- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování - aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy

vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální a instrumentální	vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností	- přípravy a realizace společných zábav a slavností (propojení s vánočními akcemi) - tvůrčí činnosti hudební, hudebně pohybové podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
---	---	--

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů – přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste nebo se pěstuje, žijí zvířata)	- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování) - práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	být citlivý k přírodě	- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, vycházky do přírody - smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopný respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

KOMPETENCE ČINNOSTÍ A OBČANSKÉ

- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nezájem, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

LEDEN „PANÍ ZIMA KRALUJE“

S příchodem nového roku přichází i mráz a období zimních radovánek. S dětmi pozorujeme kouzelnou zimní krajinu, stavíme sněhuláky a jiné stavby ze sněhu, chodíme bobovat, koulujeme se, experimentujeme v ateliéru s výtvarným materiálem. Povídáme si o zimních sportech a děti poznají několik zemí a míst na naší planetě, kde je zima po většinu roku. Dozví se spoustu zajímavostí o severních zemích a v návaznosti na státy poznané během prvního pololetí budeme procvičovat paměť, rozpoznávat vlajky, symboly a typické znaky. Významným tématem tohoto období bude druhé ekotéma věnované vodě. Děti pochopí, proč je důležité vodou šetřit a jaký význam má voda pro člověka. Zamýšlejí se, odkud se bere voda z kohoutku či kam putuje voda odpadní.

Doporučené tématické celky:

- Kouzlo zimní krajiny
- Cestujeme za Eskymáky daleko na sever
- Zimní sporty a hry

- VODA PRO ŽIVOT I PRO RADOST

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem	doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)	hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	- pracovat se stavebnicemi, skládankami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku) - zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. Tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem – překládání, textilem, modelovací hmotou)	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí	- pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. na sněhu) - běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, hody, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (turistika, sezónní činnosti)

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vést rozhovor	dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)	- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.) - komentování zážitků a aktivit

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)	rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky	záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost	pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)	hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	- vyjadřovat fantazijní představy - vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii) - experimentovat s výtvarně netradičními materiály	- hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity) - spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit	řešit labyrinty (sledovat cestu)	hry a činnosti zaměřené ke cvičení logické paměti
postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)	- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.) - spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je	zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé	- spontánní hra - činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky	- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci - hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem	- spontánní hra - činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
zachytit a vyjádřit své prožitky	umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně, pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)	estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, hudební, pohybové a další)

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství	vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat	- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod. - společenské hry, společné aktivity nejrozličnějšího zaměření
chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené	chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené	- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému - hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody	- cítit se plnohodnotným členem skupiny - být schopné přistoupit na jiný názor, porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu	- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování - různorodé společenské hry a skupinové aktivity (námetové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné činnosti apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí	projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých	pojmenovat povahové vlastnosti	- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí	mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů – přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste nebo se pěstuje, žijí zvířata)	- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování) - práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje), mít poznatky o koloběhu vody	- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety - ekologicky motivované hravé aktivity (ekohry)

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větech, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

KOMPETENCE ČINNOSTÍ A OBČANSKÉ

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

ÚNOR „CO SE KOLEM NÁS DĚJE“

Děti objevují různé předměty kolem sebe a rozlišují jejich vlastnosti, třídí je podle materiálu, váhy, barvy a jiných kritérií. Předměty dokáží popisovat, tvoří hádanky. Uvědomují si, že vše kolem plyne a vše se vyvíjí. Povídáme si o střídání denních i ročních období a o jejich příčinách. Děti tak získají elementární poznatky o vesmíru a planetě Zemi. Mimo jiné si budeme povídat také o koloběhu vody. Děti si zopakují možnosti cestování a druhy dopravních prostředků, pochopí základní pravidla bezpečného chování pro chodce při nácviu dopravních situací a seznámí se s významem základních dopravních značek. Na závěr měsíce děti čekají karnevalové slavnosti ve spojení s poznáváním exotických zvířat a výrobou masek.

Doporučené tématické celky:

- Co je z čeho vyrobeno – materiály
- Co děláme celý den, celý rok
- Čím cestujeme – doprava a bezpečí, dopravní značení
- Exotická zvířata a jejich domovy

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí	pohybovat se bezpečně ve skupině dětí	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, poskoky, hody, lezení) a jiné činnosti (např. míčové hry)
ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku	napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena	konstruktivní a grafické činnosti
zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony	- postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky - udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc	znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)	příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrožících při dopravních situacích)

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
domluvit se slovy i gesty, improvizovat	dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)	hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
porozumět slyšenému	předat vzkaz	- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (sdělování slyšeného druhým apod.)

		- vyřizování vzkazů a zpráv
sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech	- rozkládat slova na slabiky - vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci	- pochopit význam piktogramu (např. chování v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek) - rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)	činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (dopravní značky, písmena, číslice, obrazce aj.)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)	- správně reagovat na světelné a akustické signály - rozlišit hmatem vlastnosti předmětů (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost	- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod. - motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité	odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat	záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál) jejich charakteristických znaků a funkcí
poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i události – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů)	- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj vnímání a koncentrace pozornosti - spontánní hra, volné hry a experimenty s materiály a předměty
přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit	- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby...) - porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu, poznat co do skupiny nepatří), třídít předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)	- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant - konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
chápat elementární časové pojmy, částečně se orientovat v čase	- orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne) - rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)	činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat	rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší, stejně těžký)	- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností - činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními matematickými pojmy
řešit problémy, úkoly a situace, myslet	jednoduchý problém vyřešit	- námětové hry a činnosti

kreativně, předkládat „nápady“	samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí	- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
--------------------------------	---	--

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zorganizovat hru	- umět kooperovat, dohodnout se s ostatními - snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor	- spontánní hra - činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů - cvičení organizačních dovedností

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná	nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout	- hry a modelové situace, ve kterých se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.	k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)	- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým - hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé	vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)	vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)	aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební, dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně na veřejnosti (na ulici, na hřišti)	chápat základní pravidla chování pro chodce	hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole	mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)	přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (přírodní děje a jevy, , živočichové, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí	mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, stavby, jaká zvířata tam žijí)	- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování) - práce s literárním textem, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
všímat si změn a dění v nejbližším okolí	- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností - mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav	sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohem naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

KOMPETENCE ČINNOSTÍ A OBČANSKÉ

- učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nezájem, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Duhový svět na Jaře

Charakteristika období v MŠ

Změny v přírodě – probouzení přírody, příchod jara na zahrádky, změny počasí, klíčení nového života, zvířata – mláďata (domácí, lesní), láska ke knihám a literatuře, lidové tradice – vynášení Zimy, Velikonoce, pozorování práce lidí, řemesla, rozkvetlé jarní květiny, barevnost, rozpuk stromů kvetoucích stromy, zpěv ptáků, hry na jarním slunci, zvuky přírody, voda, les, drobní živočichové, hmyz. Tradice různých svátků např. tradice svátku matek.

• Příležitosti k učení

Rozšiřování slovní zásoby o nová slova, seznamování s literaturou- moudrosti lidové slovesnosti pranostiky, básně, písně, prohlubování úcty k práci lidí, seznamování s písněmi o jaru, poslech hudby vnímání krásy jara a přírody, poznávání změn počasí, jevů vnímání barevnosti, poznávání svátků, tradic kraje, regionu, prohlubování fyzické schopnosti a pohyb. dovednosti, poznávání ročních období, rozšiřování vnímání všemi smysly, rozšiřování poznatků o zvířatech-zvířata a jejich mláďata, ptactvo.

- **Praktické činnosti**

pozorování –pěstitelské práce klíčení, rychlení, setí, sázení - evvo činnosti-projekty, pracovní pomůcky a nářadí. Pozorování růstu rostlin, potřeb, pozorování živočichů a hmyzu, význam vody , počasí, barvy, literatura, paměť – písňe a básně pro programy k svátku matek, pohybové improvizace, přirozený pohyb ŠZ – rozvoj hrubé motoriky – turistika, výlety, oblast akcí a činností EVVO, tradice v městě.

- **Příležitosti k hodnotám**

Úcta k novému životu, přírodě, práci a lidové slovesnosti , vnímání krásy- probouzející se příroda – život . Vztah a péče člověka o přírodu, život.Láska, radost, emoce.Rozpoznání nebezpečí a ostražka před nebezpečím. Příležitosti k samostatnosti Pomáhat při péči o přírodu, rostliny, rozhodovat se o pomoci druhým, pečovat o knihy, podílet se na výrobcích k estetizaci prostředí MŠ , zvládat drobné pracovní úkony, sledovat a plnit samostatné úkoly a pokyny. Aktivita vlastní účasti v činnostech všech oblastí, komunikace o nových vjemech, poznání, vl. zkušenostech a zážitcích, společně se domlouvat o činnostech, pracovních postupech a hrách, uplatňovat vlastní tvořivost, fantazii a řešení. Respektování pravidel činností- výlety, voda, pohyb v přírodě, řešení neobvyklých situací v netradičním prostředí, samostatné plnění úkolů, vyřizování vzkazů hledání vlastních cest řešit a pomáhat, sólový projev, vnímání vlastní jedinečnosti a schopnosti.

BŘEZEN „PŘÍRODA SE PROBOUZÍ“

Na jaře budou činnosti směřovat k tomu, aby si děti na základě vlastního prožitku utvářely vztah k přírodě a k životnímu prostředí, rozvíjely smyslové vnímání, uvědomovaly si vhodné chování k přírodě. Řada činností bude přenesena ven – poslech zvuků v přírodě, objímání stromů, pozorování ptáků, hra na badatele a ochranáře, vnímání změn počasí, pozorování života v přírodě (u potoka, řeky, přehrady). Při sběru a poznávání květů a jejich léčivých účinků se dostaneme na školní zahradu, kde se děti promění v zahradníky a vyzkouší si činnosti spojené s pěstitelstvím. Ve společných debatách děti hodnotí vnější i vnitřní prostředí školy. Vymýšlí, co by se mohlo změnit, co by se jim líbilo a navrhuje úpravy prostředí, ve kterém se denně pohybují. Ve spolupráci s rodiči poté některé nápady realizujeme během akce „Probouzení broučků“.

Doporučené tématické celky:

- Jarní příroda a první jarní kytičky
- Jaro na zahrádce aneb sázíme a pěstujeme
- Ze života hmyzu
- Jak je možné, že ptáci umí létat
- PROSTŘEDÍ ŠKOLY ANEB ZDRAVÁ ZAHRADA
- Cesta dešťové kapičky

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
-----------------------	------------------------	--------------------

zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou	- být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě - pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus	- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení) - hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí	- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení - běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze - otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, poskoky, hody, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti apod.)

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat	sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat	- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů - společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
chápat slovní vtip a humor	chápat jednoduché hádanky a vtipy	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
poznat napsané své jméno	poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvořky (např. použít nějaký symbol)	grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
sledovat očima zleva doprava	sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů	- prohlížení a čtení knížek - činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy) - grafické činnosti

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
-----------------------	------------------------	--------------------

naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit	- zapamatovat si děj, pohádku, příběh a převyprávět ho - uplatňovat postřeh a rychlost	smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie - využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí - improvizovat a hledat náhradní řešení	hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité	- objevovat význam ilustrací, soch, obrazů - napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)	- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (zejména obrazné a pojmové) - činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazných znakových systému a praktický nácvik během grafických činností
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat	- chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček) - posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)	činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikace

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost - přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit - přijímat pokyny - plnit činnosti podle instrukcí	příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
prožívat radost ze zvládnutého a poznatého	- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je - přicházet s vlastními nápady	- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení - činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu - cvičení organizačních dovedností
být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem	projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším aj.)	- spontánní hra - výlety do okolí

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
spolupracovat s ostatními	vyjednávat s dětmi i s dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení	společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému

vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc	- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho) - cítit sounáležitost s ostatními - nabídnout pomoc	- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem - kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad	vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost; porozumět těmto projevům	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení	být schopné přistoupit na jiný názor, porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu	- přípravy a realizace společných činností - hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí (tématické hry seznamující dítě s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností spjatých s pěstováním a zahradničením) - tvůrčí činnosti podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair	chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat	různorodé společné hry a skupinové aktivity (námetové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu a výsledcích
vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální	vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností	- tvůrčí činnosti hudební a hudebně pohybové - receptivní hudební činnosti (poslech skladeb a písní)

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole	vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se s proměňuje; běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmost a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat	- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá, neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové) kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
pomáhat pečovat o okolní životní prostředí	- spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně) - všimnout si nepořádku a škod, dbát o	smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a

	pořádek a čistotu, starat se o rostliny, spolupodílet se na pěstování rostlin, zvládat drobné úklidové práce, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)	chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
--	--	--

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

KOMPETENCE ČINNOSTÍ A OBČANSKÉ

- učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

DUBEN „KDE ŽIJÍ ZVÍŘÁTKA“

V tomto měsíci děti rozlišují různá domácí zvířata a jejich mláďata, uvědomují si jaký užitek tato zvířata člověku přinášejí a učí se kladnému vztahu k nim. Dozví se, kde tato zvířata žijí a kdo se o ně stará. Povídat si budeme také o vodních živočiších. Zejména o sladkovodních, ale pomocí obrázkového materiálu či videí se podíváme také pod hladinu moře. Posilujeme prosociální chování, respektujeme jeden druhého, učíme se jeden druhému pomáhat a uvědomujeme si potřebu spolupráce. Společně prožíváme velikonoční svátky se zvyky, které k nim patří. Barvíme velikonoční vejčička a učíme se plést pomlázky. Na závěr měsíce připravíme čarodějnický rej. Předškolní děti se chystají k zápisu do 1. třídy, navštívíme základní školu a děti si zkusí, jaké to je být „prvňáček“ při práci v centrech aktivit.

Doporučené tématické celky:

- Domácí zvířata, jejich mláďata a užitek
- Vodní živočichové
- Velikonoce
- Čarodějnice a jiné kouzelné bytosti
- Půjdu k zápisu do 1. třídy

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu	pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus	hudební a hudebně pohybové činnosti
ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku	kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu	chovat se přiměřeně a bezpečně ve	příležitosti a činnosti směřující k

škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých	známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)	ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí	házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení) a jiné činnosti (základní gymnastika, míčové hry apod.)

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
porozumět slyšenému	- vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova - rozlišit krátké a dlouhé samohlásky	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)	projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat	- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace - poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)	odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat, rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky	- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností, jejich charakteristických znaků a funkcí - činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a k osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost	záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu, z akcí), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii) pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrinthu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)	přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	- dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést	hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní,

	obměnu, tvořit dle vlastní představy - vyjadřovat fantazijní představy- vyjadřovat fantazijní představy - vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii) - experimentovat s výtvarně netradičními materiály	výtvarné, konstruktivní, hudební či dramatické aktivity)
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat	rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký-těžký, lehčí-těžší, nejlehčí-nejtěžší, stejně těžký)	- konkrétní operace s materiálem (třídění, odhad, porovnávání apod.) - činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními matematickými pojmy a jejich smysluplné aplikaci
postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout, vypnout, práce s myší)	činnosti zaměřené k osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s počítačem či s interaktivní tabulí)

Sebepečet, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují, odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.	- nebát se požádat o pomoc, radu - snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor	- spontánní hra - činnosti nejrozumnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů a rozhodování
uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)	umět se přizpůsobit změnám	- výlety do okolí (do přírody apod.) - spontánní hra - příležitosti a hry pro rozvoj vytrvalosti a sebeovládání
rozhodovat o svých činnostech	rozhodovat sám o sobě (o svém jednání)	- spontánní hra - cvičení organizačních dovedností - činnosti vyžadující samostatné vystupování

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla	chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat	společenské hry, společné aktivity nejrozumnějšího zaměření
přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství	- aktivně komunikovat (povídat, vyprávět, poslouchat, naslouchat druhému) - využít neverbální komunikaci (úsmev, gesta, řeč těla, apod.)	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity s druhým dítětem i s dospělým

uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou	- respektovat rozdílné schopnosti - důvěřovat vlastním schopnostem - uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)	- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách - aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
---	--	--

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.	- zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, s věcmi denní potřeby, s knížkami	- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory chování
vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky	- v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění - všimnout si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba)	- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
pomáhat pečovat o okolní životní prostředí	- všimnout si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, chránit přírodu v okolí a živé tvory - spoluvytvářet pohodu prostředí (cítil se spokojeně a bezpečně)	smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav	sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

KOMPETENCE ČINNOSTÍ A OBČANSKÉ

- učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- chápe, že se může o to, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o to, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

KVĚTEN „KDE ŽIJÍ JÁ“

Oslava svátku matek přinese mnoho zážitků a bude dobrou půdou pro téma „rodina“ a vše co s ní souvisí. Zařazujeme námětové hry na rodinu, na maminku a tatínka – posilujeme lásku k nim. Povídat si budeme také o profesích a různých pracích, kterým se rodiče věnují, zatímco jsou děti v mateřské škole. Připomeneme si a přiblížíme si základní poznatky o České Republice i sousedních zemích. Povídat si budeme také o planetě Zemi a vesmíru. V tématu jídlo se děti seznamují s pojmem „zodpovědná spotřeba jídla“ i se zásadami zdravé výživy. Děti zjišťují původ potravin. Pátrají, které potraviny lze získat z blízkého okolí, a které se dovážejí z daleka. Opakují si význam ovoce a zeleniny pro člověka. Ve spolupráci s rodiči zakládáme na zahrádce záhonek. Děti se učí se jak si mohou samy vypěstovat např. zeleninu.

Doporučené tématické celky:

- Maminky mají svátek
- Kde pracují moji rodiče
- O České Republice
- Planeta Země
- JÍDLA A ZDRAVÁ VÝŽIVA

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)	hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů	sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem	smyslové a psychomotorické hry
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí	užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, odrážedla, koloběžky, kola...)	lokomoční pohybové činnosti a jiné činnosti (sezónní sporty)
mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy	znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, významu ovoce a zeleniny)	příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)	používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky	společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým)
připravovat se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti	- znát, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky, a že je možné se jim učit - vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce	- společné diskuse, rozhovory - poslech cizojazyčných jednoduchých písniček

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, vnímat si	- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus - sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech	smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)	námětové hry a činnosti, dramatické aktivity
chápat prostorové pojmy, orientovat se v prostoru i v rovině	- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) - orientovat se v prostoru podle slovních pokynů	hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení	odlišit hru od systematické povinnosti	- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty - motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	zapamatovat si různé zvuky zvířat, melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů, krátký rytmický celek	-činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu - estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další

uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je	respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých	spontánní hra
zorganizovat hru	umět kooperovat, dohodnout se s ostatními	hry na téma rodiny, přátelství apod.

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené	uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, manželství, vztahy v rodině, mezi pohlavími, úcta ke stáří)	činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině)
spolupracovat s ostatními	vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
pochoptit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat	- pojmenovat povahové vlastnosti - pochoptit funkci rodiny a jejích členů - orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin a umět jim přizpůsobit své chování	- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí - hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání)

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi	mít poznatky o své zemi (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné události)	využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dětmi srozumitelnými reáliemi o naší republice
vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý	mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o hvězdách, některých planetách)	práce s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
Pomáhat pečovat o okolní prostředí	- starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu - být citlivý k přírodě	pěstelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní zahradu

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

KOMPETENCE ČINNOSTÍ A OBČANSKÉ

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Duhový svět v létě

Charakteristika období v MŠ

Čas letnic – přechod jara v léto letní aktivity – výlety, činnosti s vodou, dlouhé pobyty na ŠZ a v přírodě- poznávání okolí školy – příroda, naučné stezky, parky, řeky, jezero, blízká místa- hrad, ZOOCizokrajná zvířata, hory apod. Čas oslavy MDD, chystání ukončení školního roku a loučení se školáky, loučení dětí – kamarádské vztahy, opouštění MŠ – vztahy s dospělými MŠ, cestování – dovolené, dopravní situace, setkávání s cizími místy – zeměmi apod.

• **Příležitosti k učení**

Oblast cestování- objevování krás rodnoho města, okolí, podněcovat zvědavost ,systém dopravy, komunikace, poznávání zemí – charakteristika zemí-krásky , kultura, architektura , podnebí, života, různorodosti- řeč, tradice, zvyklosti, nebezpečí, nákupy, chování a pravidla v cizích zemích, ostra, příroda EVVO – nebezpečí, rostliny, živočichové, pohyb- posilování zdatnosti

• **Příležitosti k získávání hodnot**

Uvědomit si vztahy s kamarády, dospělými, sebeúctu, ochranu přírody, technické vymoženosti – úcta lidský potenciál pracovitosti a myšlení , technický pokrok.

• **Příležitost k samostatnosti**

Orientace v novém prostředí, organizovat , domlouvat se, vymýšlet činnosti a hry v přírodě, ochrana zdraví a péče o ně.

ČERVEN „LETEM SVĚTEM“

Na začátku měsíce oslavíme svátek dětí. Budeme upevňovat poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur prostřednictvím všemožných her. Budeme pracovat s obrázkovým materiálem i s materiálem k poslechu. Děti budou rozpoznávat vlajky a o jednotlivých státech se pokusí samostatně něco říct. Pomocí praktických her a činností tříbíme také poznatky o živé a neživé přírodě. Děti pracují s různými druhy knih – obrázkové encyklopedie, pohádkové knihy atd. Vedeme děti ke správnému zacházení a uvědomění si, co vše nám kniha nabízí. S blížícím se létem zařadíme i hry s dopravní tematikou a připomeneme dětem jak se chránit před úrazy. Na zahrádce se všichni rozloučíme, především pak s předškoláky, které pasujeme na žáky 1. třídy.

Doporučené tématické celky:

- Co už vím
- Jedeme na dovolenou

- Kniha je studnice moudrosti
- Rozloučení s předškoláky

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
ovládat dechové svalstvo	pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)	lokomoční pohybové činnosti (běh) a turistika
zachovávat správné držení těla	- vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu - udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly	zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc	- uvědomovat si, co je nebezpečné - bránit se projevům násilí	příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrožících při hrách, dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi)

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma	poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící slova různého významu (homonyma)	- hry se slovy, slovní hádanky - společné diskuze, rozhovory, individuální a skupinová konverzace
utvořit jednoduchý rým	poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu	- řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky
poznat některá písmena a číslice, popř. slova	- sledovat očima zleva doprava - rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. znát číslice, písmena, poznat napsané své jméno)	prohlížení a „čtení“ knížek
sledovat a vyprávět pohádku	sledovat a zachytit hlavní myšlenku pohádky, sledovanou pohádku převyprávět samostatně, věcně správně	- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek - samostatný slovní projev na určité téma - přednes, recitace, dramatizace, zpěv

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	experimentovat s výtvarně netradičními materiály	výtvarné hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
záměrně se soustředit a udržet pozornost	uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím	spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)	rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)	řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant

chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat	orientovat se v řadě (např. první, uprostřed, poslední)	činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci
--	---	---

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je	- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)	spontánní hra

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství	aktivně komunikovat s druhými dětmi, vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí	rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy	- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování - četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky	vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné)	aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení)

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí	- uvědomovat si, že jak svět přírody, tak svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný - mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů – přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, rostliny, zvířata, vlajka)	- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií - kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit	- znát, co je škodlivé a nebezpečné - vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc	poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár a jiné nebezpečné situace)
---	--	---

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- chová se obezřetně při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

KOMPETENCE ČINNOSTÍ A OBČANSKÉ

- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

ČERVENEC, SRPEN „HURÁ NA PRÁZDNINY“

V období prázdnin je otevřena z pravidla jedna třída, děti jsou věkově smíšené a proto se věnujeme především pohádkám a letním radovánkám. Většinu času trávíme s dětmi venku s ohledem na počasí. Vypravujeme se do blízkého lesa, na přehradu či na školní zahrádku, kde máme také dostatek stínu a možnosti k vodním hrátkám. Děti zapojíme také do úklidu hraček – třídí stavebnice, vyhledávají rozbité hračky apod.

Doporučené tématické celky:

- Výpravy do přírody
- Pohádkový svět
- Letní radovánky
- Malý pořádníček

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou	užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážela), pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)	lokomoční pohybové činnosti a jiné činnosti (sezónní sporty)
zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony	zvládat jednoduché úklidové práce (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)	jednoduché pracovní činnosti v oblasti úklidu, úpravy prostředí apod.

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči	mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu	- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti - společné diskuze, rozhovory, individuální a skupinová konverzace

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité	odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi	motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je	kooperovat, domluvit se s ostatními	- spontánní hra - kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování	rozhodovat sám o sobě (o svém chování)	cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.	- chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené - respektovat rozdílné schopnosti	- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého - společenské hry, společné aktivity nejrozličnějšího zaměření
navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho	rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s dospělým

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)	dodržovat společně dohodnutá pravidla, umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole	vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje, tyto okolnosti vnímat jako samozřejmé a přirozené se tomuto dění přizpůsobovat	přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
pomáhat pečovat o okolní životní prostředí	být citlivý k přírodě, spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)	- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.) - smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

KOMPETENCE ČINNOSTÍ A OBČANSKÉ

- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

6.2 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO TŘÍDU BROUČKY

Duhový svět na podzim

Charakteristika období v MŠ

Vzájemné poznávání –vztahy mezi dětmi a dospělými, v prostředí a organizaci MŠ – přijímání zvyklostí řádu MŠ , adaptace dětí na MŠ , jména své i kamarádů, p. učitelé, orientace v prostředí MŠ, rodina a vztahy ve třídě MŠ , bydliště dětí. Vzpomínání na prázdniny a dovolenou, ústup léta - změny počasí ústup slunečního svitu, ranní chlad , seznamování s místy kde žijí zvířata (les, kurník..). Čas sklizně – zahrady,pole,přírodniny, listnaté stromy-jehličnaté stromy, změny počasí – vítr , chlad – pouštění draků, oslava svátků - vlajka ,hymna. Pozorování podzimu - barvy podzimu, ptáci – havrani, podzimní práce člověka – zahrady, pole, svátek Dušiček. Rozdíl mezi městem a vesnicí.

• Příležitosti k učení a poznání

Poznávání prostředí MŠ, rozlišnosti mezi lidmi,dětmi ,poznávat svět kolem sebe, orientovat se v prostoru- posilovat komunikaci a řeč, vzájemně si pomáhat, přírodní jevy a zákonitosti- posun času, počasí, příroda apod. rozvíjet vztahy – kamarádství, s učitelkou a ostatními dospělými v MŠ, získávat nové informace o mimořádných situacích – umět vyhledat pomoc dospělých dětí apod. , přijímat nový řád života – MŠ , rozvíjet a dávat najevo emoce, nové písničky, literární útvary básničky a říkadla k období podzimu – opakování toho, co děti umí po prázdninách. Poznávání lidské práce – zemědělství ,pěstitelství, sadařství –dopravní prostředky, nářadí, naslouchat zpěvu,hudbě a vnímat vztahy- národ,symboly, kultura,práce s encyklopediemi , rozlišnosti mezi lidmi, poznávat svět kolem sebe, orientovat se v prostoru-přírodním , rozvíjet řeč, vzájemně si pomáhat, znalosti a rozlišování ovoce a zeleniny- zdraví, poznávat přírodní jevy a zákonitosti- posun času , rozvíjet vztahy – péči o zvířata a přírodu, pracovní činnosti na ŠZ – hrabání listů ,materiály a odpady , získávat nové informace o mimořádných situacích- vítr , déšť ,rozvíjet a přijímat emoce,představy.

• Příležitosti k poznávání hodnot společnosti a života

Sounáležitost- rodina,kamarádství - třídy MŠ, úcta k tradicím-oslava st. svátku Sv. Václav ,poznávání moudrosti- krása a přírodní jevy -,babí léto ,pranostiky,zvyky,úcta k lidské práci – ochrana a pomoc zvířatům, ochrana svého zdraví, přírody, respekt k životnímu prostředí, respekt k nebezpečným situacím, orientace v neznámém prostoru MŠ, ŠZ apod. Sounáležitost- národ- vlajka , hymna , rodina, třídy MŠ, úcta k tradicím, podzimní radovánky – draci . Úcta ke stáří , k tradicím-úcta k zemřelým -svátek Dušiček , podzimní radovánky – hry s listím – radost přírodniny podzimu , pranostiky,podzimní práce na polích, zahradách.

• **Příležitost k samostatnosti**

Znalost – jmen kamarádů, bydliště – znalosti –volba kamarádů a činností, rozhodování o jednání k sobě sama a druhým , podílet se na činnostech- výrobky, jednání v různých problémových situacích – orientace, pomoc, Bydliště – znalosti – stát, vlajka, hymna, pokusy a experimenty-(proudění vzduchu). Úcta k sobě samému i k názoru a jednání k druhým(seznamování se s novými kamarády) , hovořit o svých zážitcích , podílet se na činnostech- nápady zpracování materiálů , výrobky- přírodniny , hra s barvami, jednání v různých problémových situacích.

ZÁŘÍ „HOLA, HOLA, ŠKOLKA VOLÁ“

Měsíc září bude věnován především adaptaci dětí na prostředí školky a seznámení dětí mezi sebou. Děti se seznamují s personálem školky, vytváří si třídní pravidla a postupně si zvykají na běžný režim v mateřské škole. Děti se učí orientovat v novém prostředí, navštěvují okolí školky – např. základní školu, zahradu a blízké okolí. U nových dětí bude dbáno na hygienické návyky, sebeobsluhu a samostatnost.

Doporučené tématické celky:

- Moje školka
- Kdo jsem
- Tady to znám
- Moji kamarádi

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zachovávat správné držení těla	postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly, běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, hody, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.), zdravotně zaměřené činnosti
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, nástroji, pomůckami	pracovat se stavebnicemi, skládankami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky)	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty
zvládat sebeobsluhu, uplatňovat	pečovat o osobní hygienu, samostatně	jednoduché pracovní a sebeobslužné

základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky	zvládat běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovat zařízení)	činnosti v oblasti osobní hygieny
vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů	zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku), rozlišit zvuky a známe melodie, rozlišit a napodobit rytmus	smyslové hry, hudební a hudebně pohybové hry a činnosti

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči	spontánně vyprávět zážitky ze sledování pohádek, znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (sdělit svoje jméno)	vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)	dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu - řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity)	společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
záměrně se soustředit a udržovat pozornost	soustředěně poslouchat pohádku, dokončit hru i rozdělanou činnost	smyslové hry, nejrozličnější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech	rozvíjet hru podle své představivosti, spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí	hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginární, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité	rozlišit některé jednoduché symboly, piktogramy, umět je používat (např. pochopit obrázkové čtení)	činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (piktogramy, značky, symboly)
chápat základní číselné a matematické pojmy	rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý-velký, větší-menší, nejmenší-největší, dlouhý-krátký, vysoký-nízký)	konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
řešit problémy, úkoly, situace	samostatně se rozhodnout v některých	řešení myšlenkových i praktických

	činnostech	problémů, hledání různých možností a variant
--	------------	--

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory	přijímat pobyt v MŠ jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)	hry na téma rodiny, přátelství apod.
ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování	reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresí, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídít)	cvičení v projevovalání citů (zvláště kladných), v sebekontrolu a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	odložit splnění svých přání na pozdější dobu, přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit	příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud	navazovat kontakty s dospělým (např. nová učitelka)	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem	aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (povídat, vyprávět, poslouchat, naslouchat)	- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému - aktivity podporující sblížení dětí
uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je	umět ve styku s dětmi i s dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci	činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti	činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi	umět ve styku s dětmi i s dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci	- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování - aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat	orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin a umět jim přizpůsobit své chování	hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
vnímat kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky	pozorně poslouchat a se zájmem sledovat uměleckou produkci (např. literární, filmovou, dramatickou, hudební, výtvarnou)	aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní

		aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
--	--	--

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)	- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se v blízkosti MŠ nachází) - chápat základní pravidla chování pro chodce	- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety - hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
všimát si změn a dění v nejbližším okolí	zajímat se, co se v okolí děje, všimát si dění změn ve svém okolí	kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuze nad problémem, vyprávění, poslech, objevování

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá, má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

ŘÍJEN „KOUZELNÁ PŘÍRODA“

V říjnu děti poznávají živou a neživou přírodu a změny, které se v ní odehrávají. Základním prostředkem k seznamování s přírodou jsou vycházky na školní zahradu, výpravy za poznáním do blízkého okolí školy. Děti se dozví o plodech podzimu, co se sklízí, jaký je význam těchto plodů. Také porovnávají plody, které rostou na různých místech. Věnují se rozdílu mezi ovocem a zeleninou a významem těchto plodů. Seznamují se se svátkem Dušiček a Halloween – strašidelný týden. Poznávají vodní systém, skupenství vody a hledají důvody proč udržovat vodu čistou.

Doporučené tématické celky:

- Na zahrádce
- Na poli a na louce
- V lese
- Strašidelný týden
- CESTA DEŠŤOVÉ KAPIČKY

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci	vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu, otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti

		(změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku	upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím	grafické činnosti, manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty a pomůckami
zvládat základní hygienické návyky	mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti hygieny a úklidu

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
naučit se zpměti krátké texty	zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je	přednes, recitace, dramatizace, zpěv
učit se nová slova a aktivně je používat	dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči	komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	tvořivě pracovat s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny aj.)	hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (výtvarné)
chápat elementární časové pojmy (jaro, léto, podzim, zima, rok), částečně se orientovat v čase	rozlišovat roční období i jejich typické znaky	činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit	chápat jednoduché souvislosti, nacházet společné znaky a rozdílné, porovnat dle společných či rozdílných znaků vybrat ovoce, zeleninu	přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení	projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při neporozumění, zkoušet, experimentovat	spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech, uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím	příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je	samostatně splnit jednoduchý úkol, cítit ze své samostatnosti uspokojení	činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
uvědomovat si své možnosti i limity	odhadnout, na co stačí, uvědomovat	činnosti přiměřené silám a

(své silné i slabé stránky)	si, co mu nejde, co je pro ně obtížné	schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí	přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese	cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněná a zdůvodněná povinnosti	uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je	příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho	spolupracovat s dospělým	společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
spolupracovat s ostatními	chápat a respektovat názory jiného dítěte, domluvit se, vyjednávat	kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého	všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky)	hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor, apod.
chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc	projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám	hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)	dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti	spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti	reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, nabídnutí spolupráce, pomoci)	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik	zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů)	tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi	mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá (např. poznatky o živé a neživé přírodě, o přírodních jevech)	přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitosti a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)	zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují	- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě známých objektů - hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
pomáhat pečovat o okolní životní prostředí	všímat si nepořádku a škod, dbát na pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce	smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

LISTOPAD „BAREVNÉ HRÁTKY“

V listopadu si děti povídají o oblíbených knihách a pohádkách. Seznamují se s postavami v příbězích, hrají si na divadlo a herce. V přírodě poznávají změny a barvy podzimu. S barvami podzimu se učí kouzlit v tvořivých činnostech. Připomínají si bezpečnost v prostřední školce a okolí. Seznamují se s prevencí před onemocněním a úrazy. Pozorují přírodní a zvířecí přípravy na zimu.

Doporučené tématické celky:

- Moje nejoblíbenější knížka
- Hodně prší
- Bezpečnost - co smím a nesmím
- Přípravy na zimu

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě napodobit jednoduchý pohyb	přizpůsobit či provést jednoduchý	nelokomoční pohybové činnosti

podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu	pohyb podle vzoru či pokynů	(změny poloh a pohybů těla na místě)
zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)	samostatně jíst	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti stolování
rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých	vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)	příležitosti a činnosti směřující k prevenci nemocí, nezdravých návyků a závislostí

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů, mít přirozeně bohatou slovní zásobu	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon	prohlížet si knihy, znát některé dětské knihy a vyprávět o nich	- prohlížení a "čtení" knížek - poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
rozlišit některé obrazné symboly a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci	napodobit některá písmena, číslice	grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
sledovat a vyprávět příběh, pohádku	vyslechnutý příběh vyprávět, dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat	sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, chybějícího, změněného)	rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázcích, jednotlivé části složit v celek, složit puzzle)	konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat	orientovat se v číselné řadě 1 - 5, chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)	činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikace
poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	činnosti zaměřené k vytváření (chápaní) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii)

		apod.)
--	--	--------

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zorganizovat hru	přijmout roli ve hře (např. jako organizátor, spoluhráč)	- spontánní hra - cvičení organizačních dovedností
uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)	plánovat přiměřeně věku	činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování	přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek), potlačit projev agrese	dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, plác, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)	uvědomovat si, co je nebezpečné, znát zásady zdravého životního stylu	hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho	obracet se na dospělého o pomoc, radu	společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.	bránit se projevům násilí jiného dítěte	- aktivity podporující sbližování dětí - činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair	chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, umět i prohrávat	běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti	vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální	vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností	tvůrčí činnosti hudební a hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)	orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)	aktiviny zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
všimát si změn a dění v nejbližším okolí	všimát si změn v okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování	přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitosti a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit	znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť, záplavy, teplo, mrazy, co může ohrožovat zdravé životní prostředí	poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Duhový svět v zimě

Charakteristika období v MŠ

Čas tajemného očekávání, proměny počasí – deště střídají mráz a sníh, krátké dny a dlouhé večery, domácí pospolitosti, rozjímání a přípravy na oslavu slunovratu- tradice Adventu(Očekávání – legenda narození Ježíška) – věnec se svícemi – 4 týdenní očekávání, tradice Sv. Barbory - rychlení větévek, Sv. Mikuláš – světec a ochránce dětí- radostné mikulášské nadělování – setkávání s postavami Mikuláše, anděla a čerta, vánoční tvoření – aranžování- výzdoba MŠ – osvětlení MŠ, čas vůní ovoce a čajů, slavnostních pokrmů -vaření, pečení, přípravy drobných dárečků, koledování, dramatizace legend vánočních, četba vánočních příběhů, návštěvy koncertů, vánočních výstav a tvořivých dílen, pozorování tradičních nákupů – vánoční stromek a ryba (kapr), děj tradic města – městské vánoční trhy. Odmítání negativních a komerčních vlivů na tradice a vánoční prožívání (nákupy-finanční gramotnost). Pozorování změn zimní přírody v životě lidí i zvířat, pozorování stop ve sněhu, seznamování se zimními sporty- nebezpečím, vnímání zimy všemi smysly. Seznámení s různými druhy a formami pohádek (veršovaná pohádka, bajka..) s pohádkami z cizích krajů, poznávání různých druhů maňásků a loutek, rozvíjení představivosti a fantazie při dramatizaci a improvizaci masopustního veselí, příprava na zápis do ZŠ formou opakování znalostí barev, geometrických tvarů, pojmů před-za, první-poslední, nahoře-dole, vpravo-vlevo,procvičování a poznávání hlásek na začátku a na konci slova, tvorba rýmu a opačných významů slov, tvorba číselných i nečíselných řad, procvičování paměti a logického myšlení a prostorové orientace. Pokračování období zimy ,tradic lidových

zvyků (masopustu, zabíjačka, plesů a bálů) svátků – Valentýn, Hromnice , seznamování s řemesly, poznávání lidského těla, podpora zdraví člověka- zdravé jídlo, potravinové řetězce, pozorování , rozšiřování znalostí a poznávání života zvířat a ptactva v zimě – starost o ně, krmítka.

- **Příležitost k učení**

Poznávat tradice svého regionu i ostatních krajů, učit se tancům, pranostikám, říkadlům, pohybovým dovednostem- taneční pohyby a improvizace , poznávat lidské tělo a jeho funkce a potřeby, poznávat lidskou práci, stará i současná řemesla , materiály, zdravý životní styl a návyky, podporovat vlastní vkus , humor, fantazii, spolupracovat na všech úrovních (rytmus, domluva, učit se obdivu k lidské práci, rozšiřovat slovní zásobu, prohlubovat výtvarní schopnosti, vnímat barevnost světa, rozvíjení emocí - radovat se, a těšit se, manuální dovednosti, poznávat sebe sama v nezvyklých situacích , upevňování vztahů, podpora přátelství, Vnímat atmosféru – radost, pohoda, emoce, dobro a zlo, snahu o krásné prožitky, nové nápady a tvořivost fantazie, , bohatá komunikace, nové slova, situace vybízející k nápadům, řešení, prožitku, rozvoj pohybových dovedností, kultura mluveného a hudebního projevu, společenských pravidel, poznání tradic, nových hudebních útvarů, veřejné vystupování, praktické dovednosti, bezpečí i nebezpečných situací , prosociální chování a postoje , poznávání zvyků, jiných kultur, rozvoj estetického a život. „ vkusu „dětí, sebeovládání, zdravý život. styl, rozvoj citů a emocí.

- **Příležitosti k poznávání hodnot**

Přínos tradic- pranostiky , zvyky , legendy (vodění medvěda a zvyků k bohatosti a moudrosti života – postní doba, spolupráce s druhými, veselost, odpovědnost k povinnostem , péče o zdraví a zdravý životní styl , pozitivní sebepojetí).

- **Příležitost k samostatnosti**

Výběr masky, podíl na přípravě programu – bál- karneval pomoc při výrobě a estetizaci prostředí, péče o vlastní tělo – oblékání, hyg. návyky, volba obdarovaného, výběr kamarádů pro činnosti, rozhodování, vymyslet dárek - zpracovat nápad , materiál, aktivní účast na přípravách oslav , Adventu, programu, veřejném vystupování, komunikace o prožitcích , vyjadřování přání, hodnocení.

PROSINEC „TĚŠÍME SE NA VÁNOCE“

V prosinci se děti seznamují s tradičními svátky tohoto měsíce. Děti se seznamují se starými zvyky, tradicemi a obyčeji (adventní slavnost, mikulášská nadílka, strojení stromečku, pouštění lodiček, vánoční vystoupení). Děti si užívají příjemnou a klidnou vánoční atmosféru. Rozvíjíme u dětí kulturní a estetické dovednosti, prohlubujeme jejich kladný vztah k rodině a utváření společenské pohody při prožívání svátků. Děti si připomínají pravidla slušného chování. Užívají si zimní radovánky. Poznávají ohrožená zvířata, učíme se zvířata chránit před násilím a jinými nebezpečnými faktory na naší zemi.

Doporučené tematické celky:

- Navštíví nás Mikuláš
- Vánoční přípravy
- Těšíme se na Ježíška
- OCHRANA ZVÍŘAT A PŘÍRODY

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou	házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku	vést stopu tužky při kresbě, apod.	konstruktivní a grafické činnosti
zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky	zapnout knoflíky, zipy, zkoušet tkaničky	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti oblékání
mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc	znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici	příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi)

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách	používat jednoduché souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky	- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv - samostatný slovní projev na určité téma
porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)	sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat	poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)	používat jednoduché souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky	samostatný slovní projev na určité téma

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)	sluchem rozlišit slova, slabiky	smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
naučit se nazpaměť krátké texty,	zapamatovat si pohádku, děj, příběh	hry a činnosti zaměřené ke cvičení

úmyslně si zapamatovat a vybavit		různých forem paměti (mechanické i logické, obrazné a pojmové)
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	vymýšlet krátké scénky, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost	námětové hry a činnosti
zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité	pochopit význam piktogramu (např. chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku)	činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (piktogramy)
chápat prostorové pojmy, orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed)	hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat	chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)	činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou a jejich smysluplné praktické aplikace

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky	přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří)	činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním	přirozeně projevovat radost z poznaného a zvládnutého (radovat se, že umí básničku, píseň, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)	činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho	rozlišovat vhodnost oslovení i tykání a vykání	aktivita podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke starším apod.)
spolupracovat s ostatními	spolupracovat při hrách, být ostatním partnerem	- společné hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření - kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.	cítit sounáležitost s ostatními	hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování	rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, ubližování, agresivita, vulgarismy	aktivita přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravdu, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
adaptovat se na život ve škole,	navazovat s dětmi vztahy, mít ve	- aktivity vhodné pro přirozenou

aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho věžných proměn a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody	skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství	adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy - přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavností v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální	vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché hudební či rytmičné nástroje	tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů – přírodní podmínky, oblečení, zvyky)	- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií - využívat přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními ději srozumitelnými reáliemi o naší republice
mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	být citlivý k přírodě	pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopný respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

LEDEN „LEDOVÉ KRÁLOVSTVÍ“

V lednu se děti rozeznávají hlavní znaky ročního období zimy. V ledovém království se těší na pozorování jinovatky, vločky, síly mrazu, proměny vody. Seznamují se zimními sporty. Venku si užívají zimní nadílku a některé sporty zkouší. Povídají si o životě zvířat v zimě.

Připomínají si, jak o tato zvířata pečovat a jak jim pomoc k úspěšnému překonání zimy. Učí se rozpoznávat zvířecí rodiny a poznávají zvuky zvířat, především ptáků.

Doporučené tématické celky:

- Zimní sporty
- Ptáci v zimě
- Zvířata v zimě
- Zimní radovánky

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RV P	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem	doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)	hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	pracovat se stavebnicemi, skládkami	konstruktivní činnosti, činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony	postarat se o své osobní věci, o hračky, pomůcky, udržovat pořádek	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti úklidu a úpravy prostředí

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat	dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, umět komentovat zážitky a aktivity)	společné diskuze, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci	napodobit základní geometrické znaky a tvary	grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
domluvit se slovy i gesty, improvizovat	dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)	hry a činnosti zaměřené k užívání gest

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě využívat všech smyslů,	odhalit podstatné a nepodstatné znaky,	záměrné pozorování běžných objektů

záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)	charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat	a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek chut', vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost	pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, zapamatovat si umístění obrázku na určitém místě)	hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	vyjadřovat fantazijní představy, experimentovat s netradičními výtvarnými materiály	hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginární, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
chápat prostorové pojmy, orientovat se v prostoru i v rovině	rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, vedle atd.) a těchto pojmů běžně používat	hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje také vyjádřit	verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, puzzle)	řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	řešit labyrinty (sledovat cestu)	smyslové hry, nejrozličnější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.

Sebepečení, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je	zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé	činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování, sebehodnocení
přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky	hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem, přizpůsobit se společnosti, projevoval zájem o spolupráci	činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
zachytit a vyjádřit své prožitky	umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně, pohybově, mimikou	estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství	vyhledat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat	sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
chápat, že všichni lidé (dětí) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní	chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené	hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého

odlišnosti jsou přirozené		
---------------------------	--	--

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení	vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení	běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody	cítit se plnohodnotným členem skupiny, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu	různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý	mít poznatky o střídání denních i ročních období a jejich příčinách	- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuze nad problémem, vyprávění, poslech, objevování) - přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopný respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nezájem, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

ÚNOR „VŠICHNI JSME TU KAMARÁDI“

V únoru děti procvičují pojmosloví vztahující se k lidskému tělu a seznamují se s možnostmi péče o tělo a především zdraví. Snaží se vytvářet zdravé životní návyky (hygiena,

stravování, protidrogová prevence). Děti se seznamují s bezpečnostními zásadami každodenního života a při sportování. Také se připravují na tradiční svátek „Masopust“ a poznají jeho význam. V kolektivu budou upevňovat kamarádské vztahy a oslaví svátek všech zamilovaných – Valentýn. Učí se také třídit odpad do barevných popelnic a udržovat tak přírodu čistou a zdravou.

Doporučené tématické celky:

- Moje tělo a zdraví
- Co mi škodí
- Srdíčkový týden
- Karneval
- TŘÍDÍME ODPAD

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí	pohybovat se bezpečně ve skupině dětí	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení) a jiné činnosti (základní gymnastika, míčové hry apod.), činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku	napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena	konstruktivní a grafické činnosti
pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem	pojmenovat viditelné části těla a některé vnitřní orgány, znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví	činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí, příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy	znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek	příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)	dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt), předat vzkaz, rozkládat slova na slabiky	- hry a činnosti zaměřené k užívání gest - artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti - komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv

poznat napsané své jméno	poznat napsané své jméno	grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
--------------------------	--------------------------	---

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)	rozlišit hmatem vlastnosti předmětů	motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	navrhnout další varianty řešení	hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat "nápady"	jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit	řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zorganizovat hru	umět kooperovat a dohodnout se s ostatními	- hry na téma rodiny, přátelství apod. - cvičení organizačních dovedností
uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky	projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)	činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím si lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vnímat, co si druhý přeje, či potřebuje, vycházet mu vstříc	k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)	četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná	nepříjemný kontakt s komunikací dokázat odmítnout	běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí	projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce a úsilí	aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost apod.) v jednání lidí
zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní	zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní	spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel

potřeby, s knížkami, s penězi apod.	potřeby, s knížkami	soužití ve třídě
-------------------------------------	---------------------	------------------

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje), mít poznatky o živé a neživé přírodě, o přírodních jevech, o technice	- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky po okolí, výlety - praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádku a škod a upozornit na ně	všimnout si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.	ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry)

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopný respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevypláci a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nezájem, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní a společenské)

Duhový svět na Jaře

Charakteristika období v MŠ

Změny v přírodě – probouzení přírody, příchod jara na zahrádky, změny počasí, klíčení nového života, zvířata – mláďata (domácí, lesní), láska ke knihám a literatuře, lidové tradice – vynášení

Zimy, Velikonoce, pozorování práce lidí, řemesla, rozkvetlé jarní květiny, barevnost, rozpuštění stromů kvetoucích stromy, zpěv ptáků, hry na jarním slunci, zvuky přírody, voda, les, drobní živočichové, hmyz. Tradice různých svátků např. tradice svátku matek.

- **Příležitosti k učení**

Rozšiřování slovní zásoby o nová slova, seznamování s literaturou- moudrosti lidové slovesnosti pranostiky, básně, písně , prohlubování úcty k práci lidí, seznamování s písněmi o jaru, poslech hudby vnímání krásy jara a přírody, poznávání změn počasí, jevů vnímání barevnosti, poznávání svátků , tradice kraje , regionu, prohlubování fyzické schopnosti a pohyb. dovednosti, poznávání ročních období , rozšiřování vnímání všemi smysly, rozšiřování poznatků o zvířatech- zvířata a jejich mláďata, ptactvo.

- **Praktické činnosti**

pozorování –pěstelské práce klíčení, rychlení, setí, sázení - evvo činnosti-projekty, pracovní pomůcky a nářadí. Pozorování růstu rostlin, potřeb, pozorování živočichů a hmyzu, význam vody , počasí, barvy, literatura, paměť – písně a básně pro programy k svátku matek, pohybové improvizace, přirozený pohyb ŠZ – rozvoj hrubé motoriky – turistika, výlety, oblast akcí a činností EVVO, tradice v městě.

- **Příležitosti k hodnotám**

Úcta k novému životu, přírodě, práci a lidové slovesnosti , vnímání krásy- probouzející se příroda – život . Vztah a péče člověka o přírodu, život. Lásky, radost, emoce. Rozpoznání nebezpečí a ostražka před nebezpečím. Příležitosti k samostatnosti Pomáhat při péči o přírodu, rostliny, rozhodovat se o pomoci druhým, pečovat o knihy, podílet se na výrobě k estetizaci prostředí MŠ , zvládat drobné pracovní úkony, sledovat a plnit samostatné úkoly a pokyny. Aktivita vlastní účasti v činnostech všech oblastí, komunikace o nových vjemech, poznání, v. zkušenostech a zážitcích, společně se domlouvat o činnostech, pracovních postupech a hrách, uplatňovat vlastní tvořivost, fantazii a řešení. Respektování pravidel činností- výlety, voda, pohyb v přírodě, řešení neobvyklých situací v netradičním prostředí, samostatné plnění úkolů, vyřizování vzkazů hledání vlastních cest řešit a pomáhat, sólový projev, vnímání vlastní jedinečnosti a schopnosti.

BŘEZEN „PŘÍRODA SE PROBOUZÍ“

V březnu si děti vytváří a upevňují poznatky o živé a neživé přírodě a o změnách, které se v ní odehrávají. Všimají si prvních příslibů jara (teplý vítr a déšť rozpouští sníh, přilétají ptáci, na stromech se objevují pupeny). Základním prostředkem k seznamování s přírodou jsou vycházky. Symbolem jara jsou mláďata. Kromě pozorování a pojmenovávání se děti učí znát, kde zvířata žijí a co k životu potřebují. Věnují se také rozdílu mezi zvířaty. Upozorňujeme též na nebezpečí, které dětem hrozí při styku s cizími zvířaty. Děti se rozloučí se zimou při vynášení Morény.

Doporučené tématické celky:

- Když jaro ťuká

- Domácí zvířata
- Volně žijící zvířata
- Exotická zvířata

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem, textilem, modelovací hmotou)	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou	být pohybově aktivní po delší dobu v řízené i spontánní aktivitě	lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
chápat slovní vtíp a humor	chápat jednoduché hádanky a vtipy	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit	uplatňovat postřeh a rychlost	hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité	objevovat význam ilustrací, rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou	činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat	porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu, poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria	konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
prožívat radost ze zvládnutého a	přicházet s vlastními nápady, nechat	činnosti přiměřené silám a

poznaného	se získat pro záměrné učení	schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je	uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je	- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích - hry na téma přátelství apod.
vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit, přijímat pokyny, plnit činnosti podle instrukcí	příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
spolupracovat s ostatními	vyjednávat s dětmi i s dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení	hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad	porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost), spoluvytvářet prostředí pohody, respektovat rozdílné schopnosti	aktivitu podporující sblížení dětí

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody	být schopné přistoupit na jiný názor, porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy	- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování - různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé	chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé	aktivitu přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v	vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé	- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických

materšské škole	okolnosti v materšské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat	objektů, vycházky do okolí, výlety - kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuze nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
-----------------	---	--

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedou k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nezájem, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní a společenské)

DUBEN „SVÁTKY JARA“

V době velikonočních svátků přibližujeme dětem tradice, zvyky a výrobky umělecké tvořivosti (pomlázky, kraslice, jidáše, přednes a zpěv koled). Děti se také seznámí s tradicí pálení čarodějnic. Děti pozorují květiny a seznamují se s cyklem růstu květin a rostlin (sázení osení na Velikonoce). V přírodě pořádají výpravy do lesa a seznamují se se zvuky, vůněmi a ochranou zvířat žijících v lese. Vedeme děti nejen k poznávání přírody samé, ale i k ochraně přírody.

Doporučené tématické celky:

- Kvetoucí příroda
- Příprava na Velikonoce
- Svátky jara
- Čarodějnický rej

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb	pohybovat se rytmicky, dodržet	hudební a hudebně pohybové hry

se zpěvem	rytmus	a činnosti
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit	manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
sluchově rozlišit začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech	vyčlenit hlásku na počátku slova, rozlišit krátké a dlouhé samohlásky	artikulační, řečové, sluchové a rytmičné hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
poznat některá písmena a číslice, popř. slova	poznat některá písmena a číslice, popř. slova	prohlížení a "čtení" knížek

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité	odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat	záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost	záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)	- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické i logické, obrazné i pojmové) - smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornost apod.
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy	- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty - hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat	rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký – těžký, lehčí – těžší, nejlehčí – nejtěžší)	činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství, apod.) a jejich smysluplné praktické aplikace
postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)	motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.	snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor, nebát se požádat o pomoc, radu	činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů rozhodování a sebehodnocení
uvědomovat si své možnosti i limity (své slabé i silné stránky)	umět se přizpůsobit změnám	cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství	využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla apod.)	sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou	důvěřovat vlastním schopnostem, nabídnout pomoc	hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky	v kulturních místech (např. v divadle, muzeu) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění, všimnout si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba)	setkávat se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti, vokální i instrumentální	vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností	tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
pomáhat pečovat o okolní životní prostředí	dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.	ekologicky motivované hravé aktivity (ekohry)
vnímat, že svět má svůj řád, že je	mít poznatky o zvycích a tradicích,	- práce s literárními texty, s

rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí	přijmout tradici oslav	obrázkovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií - sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro děti zajímavé
---	------------------------	--

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedou k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej

- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnosti
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nezájem, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní a společenské)

KVĚTEN „KVĚTINOVÝ RÁJ“

V květnu děti slaví svátek matek. Vytváří dárečky pro své maminky. Připomínáme si, co dělají celý den a na jaké části se den dělí. Děti poznávají členy rodiny a seznamují se s jejich vztahy. Hrají si na rodinu a poznávají různá povolání rodičů, ale i jejich budoucí povolání. V přírodě poznávají a hledají hmyz. Podnikají výpravy do lesa a na louky, kde hmyz a jiné živočichy pozorují. Do hmyzích domečků na zahrádce školky a školy dávají pro hmyz různé přírodniny. Děti si připomínají důležitost rozumného nakládání s jídlem a zbytečným vyhazováním.

Doporučené tematické celky:

- Kytička pro maminku
- Co děláme celý den

- Moje rodina
- Ze života hmyzu
- ROSTE OVOCE V OBCHODĚ?

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)	činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony	nalít si nápoj, používat ubrousek	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti hygieny, stolování
mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc	vědět, jak se vyhnout nebezpečí, bránit se projevům násilí	psychomotorické hry, příležitosti a činnosti směřující k ochraně osobního bezpečí

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
sledovat očima zleva doprava	sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech	- prohlížení a „čtení“ knížek - činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
utvořit jednoduchý rým	poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích k nim	tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy)	- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty - motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
chápat elementární časové pojmy, částečně se orientovat v čase	orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne), rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)	činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	pamatovat si postup řešení, zapamatovat si jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů, krátký rytmický celek	estetické a tvůrčí aktivity (hudební, pohybové, apod.)
být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem	projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým, radovat se, že umí píseň taneček	- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu - výlety do okolí (návštěvy dětských kulturních akcí, do přírody apod.)
rozhodovat o svých činnostech	umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit), respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých	činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
chápat, že všichni lidé (dětí) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené	uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke starším)	aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke starším apod.)

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
pochopit že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat	orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina)	hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých	vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy	běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi	pojmenovat povahové vlastnosti, pochopit funkci rodiny a jejích členů	- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
-----------------------	------------------------	--------------------

všímat si změn a dění v nejbližším okolí	ctít oslavy narozenin, svátků, slavností	sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
--	--	---

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedou k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnosti
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevypáčí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní a společenské)

Duhový svět v létě

Charakteristika období v MŠ

Čas letnic – přechod jara v léto letní aktivity – výlety, činnosti s vodou, dlouhé pobyty na ŠZ a v přírodě- poznávání okolí školy – příroda, naučné stezky, parky, řeky, jezero, blízká místa- hrad, ZOOCizokrajná zvířata, hory apod. Čas oslavy MDD, chystání ukončení školního roku a loučení se školáky, loučení dětí – kamarádské vztahy, opouštění MŠ – vztahy s dospělými MŠ, cestování – dovolené, dopravní situace, setkávání s cizími místy – zeměmi apod.

• Příležitosti k učení

Oblast cestování- objevování krás rodného města, okolí, podněcovat zvědavost ,systém dopravy, komunikace, poznávání zemí – charakteristika zemí-krásy , kultura, architektura , podnebí,

života, různorodosti- řeč, tradice, zvyklosti, nebezpečí, nákupy, chování a pravidla v cizích zemích, ostražka, příroda EVVO – nebezpečí, rostliny, živočichové, pohyb- posilování zdatnosti

- **Příležitosti k získávání hodnot**

Uvědomit si vztahy s kamarády, dospělými, sebeúctu, ochranu přírody, technické vymoženosti – úcta lidský potenciál pracovitosti a myšlení, technický pokrok.

- **Příležitost k samostatnosti**

Orientace v novém prostředí, organizovat, domlouvat se, vymýšlet činnosti a hry v přírodě, ochrana zdraví a péče o ně.

ČERVEN „OBJEVUJEME SVĚT KOLEM SEBE“

V červnu se děti už pomalu připravují na prázdniny a cestování, proto se seznamují s městy a vesnicemi v okolí. Poznávají různé dopravní prostředky. V mapách hledají cizí země, které poznávají a seznamují se s lidmi, kteří v nich žijí a s jejich tradicemi. V přírodě poznávají léčivé rostliny a jejich účinky. Děti využívají školní zahrady, kde se věnují aktivním činnostem a cvičení venku. Také si hrají s vodou a zkoumají její vlastnosti.

Doporučené tematické celky:

- Moje město (vesnice)
- Čím cestujeme
- Řeky a moře
- Výpravy do přírody

DÍTĚ A JEHO TĚLO

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony	zvládat jednoduché úklidové práce	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti úklidu a úpravy prostředí
koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou	užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)	lokomoční pohybové činnosti

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
poznat a vymyslet jednoduchý synonyma, homonyma a antonyma	poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným	vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je	řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení	projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nedorozumění, zkoušet, experimentovat, odlišit hru od systematické povinnosti	činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)

Sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování	rozhodovat sám o sobě	činnosti nejružnějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení

DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodných způsobem, respektovat ho	rozlišovat vhodnost oslovování i tykání a vykání	činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije
přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství	aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)	společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.	spoluvytvářet prostředí pohody, chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené	hry, přirozené modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého

DÍTĚ A SPOLEČNOST

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)	umět poděkovat, poprosit, rozloučit se, pozdravit, střídat se v komunikaci, vyslechnout sdělení, dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole	- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě - běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co byl zajímavé, co je zaujalo)	vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné)	receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)

DÍTĚ A SVĚT

Očekávané výstupy RVP	Konkretizované výstupy	Vzdělávací nabídka
vnímat, že svět má svůj řád, že je	uvědomovat si, že jak svět přírody, tak	využívání přirozených podnětů,

rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí	i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný, mít poznatky o své zemi (název státu, státní vlajku, prezidenta, hymnu, hlavní město), mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod.	situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dějstvími srozumitelnými reáliemi o naší republice
pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)	spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně), být citlivý k přírodě, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny	praktické činnosti na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)

Vzdělávací strategie v přehledu dosažitelných klíčových kompetencí:

KOMPETENCE K UČENÍ

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedou k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizím jazykům

SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ KOMPETENCE

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopný respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopný chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnosti
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

ČINNOSTNÍ A OBČANSKÉ KOMPETENCE

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o to, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nezájem, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní a společenské)

7. REALIZACE VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Při výběru činností se řídíme věkem a stupněm rozvoje dětí, jejich potřebami, zájmem a pedagogickým záměrem. Dbáme na kvalitu psychohygienických podmínek, dodržujeme pedagogické zásady, metodické postupy a tvůrčím způsobem uplatňujeme moderní metody a formy práce. Bereme v úvahu, že každé dítě má právo být jiné, mít jiné potřeby a rozvíjet se svým tempem.

Zpracování třídního programu

- volba konkrétního tématického celku
- analýza situace ve třídě
- formulování témat a zpracování týdenního vzdělávacího plánu
- volba specifických cílů
- realizace tématu ve třídě
- hodnocení výsledků vzdělávacích aktivit (učitelka sama i spolu s dětmi)

Při každodenní práci s dětmi má učitelka na zřeteli

- rámcové cíle stanovené RVP PV:

- rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
- osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

- dílčí cíle v oblastech

- biologické
- psychologické
- interpersonální
- sociálně-kulturní
- enviromentální

Denní součástí naší pedagogické práce je tvořivá improvizace, pružné a citlivé reagování na okamžitou situaci. Vnímáme celou osobnost dítěte a získáváme je ke spolupráci, předáváme poznatky a vedeme je k citovému prožívání bezprostředních vztahů k okolí. Výsledkem musí být pohoda a prožitek dětí, jejich zaujetí pro činnost, radostné prožití pobytu u nás v mateřské škole. Učení prožitkem je to nejdůležitější, co můžeme dětem nabídnout. Vše, co dítě předškolního věku přijme ze svého podnětného prostředí a vše, co mu umožníme skutečně prožít, si dítě odnese do svého života a získané zkušenosti a poznatky do budoucna určitě uplatní.

Doplňující programy a další aktivity

- plavání aneb hrátky ve vodě
- rozloučení pro předškoláky se zábavným programem pro děti i rodiče
- týdenní zdravotní pobyty

Další aktivity budou upřesněny v ročním plánu školy vždy na školní rok, dle zájmu rodičů a personálního obsazení.

8. SYSTÉM EVALUACE

Vnitřní evaluace a hodnocení probíhá na úrovni školy a třídy. Provádí je vedoucí učitelka MŠ, pedagogický sbor i jednotlivý pedagog. Smyslem evaluace je posunout naši práci směrem ke zvýšené kvalitě, odstraňovat nežádoucí návyky a neefektivní způsoby práce. Techniky k získávání informací - zpětné vazby jsou rozhovory, diskuse, dotazníky, porady, hospitace.

Přehledy evaluační činnosti školy

- přehledy činností, které probíhají na úrovni školy
- přehled činností, které probíhají na úrovni tříd
- přehled o sledování a hodnocení výsledků vzdělávání u dětí

Úroveň školy

Ředitel ZŠ a vedoucí učitelka MŠ sledují a vyhodnocují průběžně podmínky materiální a organizační. Dále především podmínky pedagogické, psychosociální, hygienické, podmínky týkající se pedagogického stylu, forem, metod práce a dodržování stanovených zásad.

Hospitace

Vedoucí učitelka MŠ provádí hospitaci 1x za 2 měsíce a vyhodnocuje výchovně vzdělávací práci pedagogických pracovníků, vede učitele k sebehodnocení a k sebereflexi.

Evaluace školního roku

Školní rok bude vyhodnocen vždy společně na závěr školního roku – souběžně budou stanoveny cíle na nový školní rok.

Pravidla podle nichž bude škola postupovat při vytvoření evaluačních otázek:

- předmět evaluace (co se bude sledovat, na které jevy se vyhodnocování zaměří)
- techniky evaluace (formy, metody, jakým způsobem se bude vyhodnocovat)
- časový plán (konkrétní termíny)
- odpovědnost pedagogů (kdo bude za co zodpovědný)

Úroveň třídy

Denní evaluace

Evaluace pomocí obecných - rámcových cílů. Klademe si otázky: co se dítě učí, s jakou hodnotou se dítě setkává, zda má prostor pro samostatnost apod. Kdykoliv v průběhu dne si můžeme položit výše uvedené otázky a operativně korigovat své působení směrem k požadované kvalitě. Učitelka provádí denní zápis (evaluace) do třídní knihy, hodnotí společně s dětmi, které vzpomínají, co prožily v průběhu dne, vede rozhovory s dětmi i rodiči. Velmi cenná je také zpětná vazba od kolegyně - jednotnost působení.

Týdenní evaluace

Evaluace uplynulého tématického celku se provádí 1x týdně do předtištěného hodnotícího listu. Tyto hodnotící listy se zakládají k týdennímu plánu do třídních vzdělávacích plánů, jsou součástí vzdělávací dokumentace.

Evaluace integrovaného bloku

Se provádí 1x měsíčně do předtištěných hodnotících listů. Paní učitelky si hodnotící listy zakládají do třídního plánu. K evaluaci předchozího integrovaného bloku pomohou dílčí (specifické) cíle. Vyhodnocujeme, zda byl vytyčený specifický cíl naplněn a zjišťujeme jaké další cíle byly sledovány. Cíle, které byly dotčeny minimálně si poznamenáme a budeme s nimi pracovat v dalším integrovaném bloku. Podle potřeby můžeme dál plánovat tématické celky, jejich části upravovat, obměňovat, obohacovat o nové náměty, hledat nové prostředky apod.

Sebereflexe

Pedagog se ohlíží za sebe, rozmýšlí své kroky, sleduje výsledky a samostatně je hodnotí a porovnává s obecnými požadavky. Tento postup evaluace je logický a zdánlivě jednoduchý. Klade ale vysoké nároky na pravdivost a upřímnost učitelky vůči sobě samé při práci s obecnými - rámcovými cíli a taky na vlastní vzdělávání a sebevzdělávání učitelek.

Hodnocení vzdělávacích výsledků dětí

- Pedagog sleduje rozvoj a osobní vzdělávací pokroky u každého dítěte zvlášť. Důležité informace dokumentuje, vyhodnocuje, tvoří portfolia a tím dítěti zajistí odpovídající podporu v rozvoji a učení. Hledá optimální cesty odpovídající možnostem a potřebám dítěte.
- Výsledky pozorování či „testování“ dítěte eviduje 1x za pololetí do dokumentu „Záznam o pozorování dítěte“.

- Záznamy o pozorování dítěte zakreslují učitelky pro dané pololetí určenou barvou. Tak vidíme i časové období, kdy a v jakém stupni očekávaný výstup dítě splnilo. Grafické záznamy o dětech si učitelky při přechodu dítěte do druhé třídy předávají.
- Průběžné poznatky evidují učitelky do pomocných pozorovacích archů, které si vytváří samy, nejlépe ve spolupráci s kolegyní na třídě.
- U dětí s PLPP či IVP se zvolené postupy a výsledky působení vyhodnocují a zaznamenávají čtvrtletně. Nutností je častější konzultace s rodiči dítěte. Pozorování o chování a projevech dítěte předává pedagog rodičům s vědomím citlivosti popisovaných informací.
- Záznamy o dětech jsou zcela důvěrné a přístupné pouze pedagogům v MŠ a zákonným zástupcům (na vyžádání)

Portfolium může obsahovat:

- Přehled o rozvoji dítěte (diagnostické listy)
- PLPP či IVP
- Záznamy o pozorování dítěte
- Spontánní kresby dětí
- Kresby lidské postavy, rodiny
- Pracovní listy (grafomotorické, předmatematické, poznávací či rozumové, výtvarné)
- Narozeninová přání, Přání k svátku

Zejména kresby a pracovní listy musí být vždy označeny jménem a datem vyhotovení. Pedagog je pečlivý a dbá na uspořádání a označení založených dokumentů tak, aby měly vypovídající chronologickou hodnotu.

Tabulka jednotlivých oblastí evaluace:

CO Oblast hodnocení	JAK Postupy, prostředky, metody	JAK ČASTO Termíny časový plán	KDO Odpovědní pracovníci
ŠVP a jeho soulad s RVP PV	sledování, pedagogické porady, vystoupení dětí, prezentace prací	Leden Červen	pedagogické pracovnice
Kvalita podmínek vzdělávání	kontrolní činnost, pozorování, průb. vzdělávání, vybavení tříd, pomůcky, hračky, zahrada, fotodokumentace, hospitace, záznamy z provozních a pedagog. porad	Leden Červen	pedagogické pracovnice vedoucí MŠ
Témata, podtémata a integrované bloky	záznamy v třídních knihách, TVP, konzultace, hodnotící listy, pedagog. porady, hospitace	vždy po ukončení témat, IB	pedagogické pracovnice
Další aktivity	rozhovory s rodiči, pozorování zájmu dětí, pracovní listy, vystoupení pro rodiče, prezentace na veřejnosti	Leden Červen	každá pedagog. pracovnice provádí evaluaci aktivity kterou vede
Spolupráce	rozhovory, veřej. vystoupení,	Leden	pedagogické

s rodiči	prezenční listiny, fotodokumentace	Červen	pracovnice rodiče
Evaluace vzdělávacího obsahu	hodnotící listy, záznamy v třídních knihách, konzultace učitelek, hospitace	Leden Červen evaluace TVP po ukončení podtématu IB, tématu	pedagogické pracovnice
Individuální rozvoj dětí	hodnocení, pozorování dětí, záznamy pozorování, konzultace s rodiči	Říjen Červen	pedagogické pracovnice
Evaluace práce všech zaměstnanců školy	hospitace, kontrolní činnost, sebereflexe, účast na akcích	Leden Červen	vedoucí MŠ

**Tento ŠVP byl zpracován za základě týmové práce a dohody všech učitelek a ostatních zaměstnanců MŠ . Zaměstnanci se dohodli na společné filosofii a poslání MŠ, na shodném pohledu dlouhodobé koncepce MŠ
pro období 1.9.2017 – 31.8.2020 (na základě evaluace jsou možné úpravy)**

Volnými dokumenty ŠVP – jsou přílohy

- **Program pro děti od dvou do tří let věku**

- **Environmentální výchova (O čtyřech královstvích aneb jak na ekologickou výchovu v MŠ)**
- **Minimální preventivní plán**
- **Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných**
- **Program na podporu správné výslovnosti hlásek /nápravná logopedická péče/**

ŠVP je závazný dokument pro všechny zaměstnance školy

Projednán a schválen na pedagogické radě : 29.8.2017

Účinnost od 1.9.2017

Vypracovala vedoucí MŠ Liběšice Jana Žiškova

Mgr.Lud'ka Cibulková
Kovalová Mariana
Filandrová Pavlína
Ludmila Halamová